

11.9.11.1972
tarafından
TÜSTAV'a
başlanmıştır

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ SAYI : 17 5 AĞUSTOS 1975 5 TL.

amerikancı ideolojisinin çöküşü

AMERİKAN SERMAYESİNE KİM ELKOYACAK !

Amerikan askeri yardımının kesilmesi, silah ambargosunda ABD'nin ısrar etmesi, kamuoyunun tüm dikkatlerini, Amerikan emperyalizminin, askeri yönü üzerinde topladı. Geçmişde üs yok tesis var diyenler, şimdi içleri kan ağlayarak üsler hakkında karar verme zorunda kalıyor. Yıllarca, Amerikan üslerinin kapatılmasını savunan, üslerin Türkiye'nin başına bela olacağını tüm baskılara rağmen ortaya atıp kamuoyuna mal eden sosyalistleri, tarih, bir kez daha doğruladı.

Ancak emperyalizm bir bütün, Bir ülkedeki varlığı, yalnız üsleriyle söz konusu değil, Amerika'nın bir de ekonomik olarak Türkiye'de varlığı

sözkonusu. Emperyalizm, üsleri aracılığıyla çıkarlarını Türkiye toprakları üzerinde korurken, Türkiye emekçilerinin ürettiğini, onun alınterini, artık değerini de ülkesinin doymak bilmez sermaye sınıfına arz ediyor.

Türkiyede, 6224 sayılı "Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu" uyarınca faaliyette bulunan 18 Amerikan firması bulunuyor, Bu 18 firmaya 1567 sayılı Türk Parasını Koruma kanunu ile Petrol yasası uyarınca gelen Amerikan yabancı sermayesi dahil değil. Bu firmaların adları, yabancı sermaye tutarı, yabancı sermayenin toplam sermayeye oranı ve toplam sermayeleri şöyle:

Firma Ünvanı	Yabancı sermaye Tutarı (TL)	Yabancı Sermayenin Toplam sermayeye oranı	Toplam Sermaye
Uniroyal Endüstrisi T.A.Ş.	90.000.000	60	150.000.000
Goodyear Lastikleri T.A.Ş.	71.280.000	66	108.000.000
The Coca-Cola Export İst.Şb.	38.395.281	100	38.395.281
Pepsi Cola Mamulleri Ltd.Şti.	1.395.281	100	1.134.000
Türk Dış Ticaret Bankası A.Ş.	2.500.000	25	10.000.000
Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.	22.334.800	11,55	193.375.000
Türk Otomotiv End.A.Ş.	8.500.000	10	85.000.000
Türk General Elektrik End.A.Ş.	19.227.000	51	37.700.000
General Elektrik T.A.O.	7.500.000	60	12.500.000
Permo Sharp Çelik Sn.A.Ş.	540.000	15	3.600.000
Nasaş Alüminyum San.ve Tic. A.Ş.	29.445.000	15,1	195.000.000
Layne-BowlerDik Türbin Pompaları San. A.Ş.	----	----	----
Er-Squibb and Sons İlaçları A.Ş.	5.967.000	92,17	6.477.000
Wyeth Laboratuvarları A.Ş.	13.745.000 ve 255.000	98	14.000.000
Apex Kimyevi Mad.İmt.A.Ş.	269.370	36,50	738.000
İstanbul Talih Oyunları Ltd.Şti.	2.700.000	95,24	2.835.000
Bimaş Birleşik İnş. ve Müh.A.Ş.	1.600.000	40	4.000.000
Çukurova Makina ve İmalat A.Ş.	3.610.800	10,62	34.000.000
T O P L A M	318.973.251	19,50	1.634.016,281

Bu veriler 1973 yıl sonu itibarıyla derlenmiş, 1974 de ikiyeni firma daha katılıyor. Bu arada sermaye artırımları da sözkonusu, 17 firmadan dokuzunu %51'in üstünde hisseye sahip. İki firma ise %100'lük bir kontrolü üzerlerinde tutuyor. Yabancı sermaye Türkiye gibi bir ülkeye, işbirlikçi, burjuvazi yaratmaya gelir. İşbirlikçi burjuvazi aracılığıyla, kendi ideolojisinin politik planda etkinliğini sağlar. İşbirlikçi burjuvazi, emperyalizmin paralı borazancı başıdır.

Amerikan emperyalizmi 318 milyon 973 bin 251 liralık sermayesiyle, 1 milyar 634 milyon 16 bin 281 liralık yatırımları kontrol ediyor. Kimya sanayinden talih oyunlarına kadar yaygın bir alanda faaliyet gösteriyor. İstanbul Talih Oyunları Limited Şirketi'nin sermayesinin %95,24'ü Amerikan emperyalizminin, Bir zamanlar Küba'yı sermaye sınıfının eğlenceler ülkesi olarak kullanan ve Küba halkının onurlu direnciyle gerekli dersi alan Amerika, Türkiye'de aynı oyunların temellerini atmış.

Amerikan emperyalizminin

dünya üzerinde varlığını sürdürmede kullandığı üsleri, ülkenin en yetkili ağız, başbakanı, tesis olarak nitelendirip, ne olduğu anlaşılabilir bir kararlar, görünüşte bir tedbir alırsa, böyle bir iktidarın, Türkiye halkının artı değerini sömüren emperyalizmin ekonomik varlığına son vermesi beklenemez. Küçük bir sermaye ile de olsa, işbirlikçi burjuvazi ağını Türkiye'de ören Amerika'yı ülkemizden atmanın yolu, cephe destekçisi bu işbirlikçi sermaye ile de mücadeleyi gerektirir. İşbirlikçi burjuvazi cephecilerin en büyük destekçisidir, Emperyalizm, Türkiye üslerindeki politik kontrolünü bunlar aracılığıyla sürdürüyor.

Emperyalizm, bir ülkeye yalnız askeri alanda girmez. Bunun ekonomik, politik ve kültürel bütünlüğü vardır. Emperyalizme karşı verilen mücadele, somut olaylarla da artık halkımıza mal oldu. Ancak onun boyutlarını, her alandaki uzantılarını da ortaya koymalıyız. Unutmamalıyız ki, emperyalizmle mücadele, onun işbirlikçileriyle, kapitalizmle, sosyalizm için mücadeledir.

CUMHURİYET - 27 Temmuz 1975

YURUYUŞ HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

SAHİBİ:
Nihat SARGIN

SORUMLU YÖNETMEN:
Taner TUNCEL

TEKNİK SEKRETER:
Ugur OKMAN

ADRES:
Konur Sakak 15/8
Yenişehir - ANKARA
Tel: 17 45 81
ABONE KOŞULLARI:
Yıllık: 200.-TL
6 aylık: 100.-TL
Dış ülkelere abone bedeli iki katıdır.

İLAN KOŞULLARI:

Arka Kapak Renkli : 7.500.-TL
Arka Kapak Siyah Beyaz : 6.000.-TL
İç sayfalarda sütun santimi : 20.-TL
İç sayfalardaki yayın ilanları %50 indirimlidir.
Dizgi : ÖNCÜ Ofset
Tel: 17 79 19 Ankara

Baskı: Karaca Ofset Matbaacılık
Dağıtım: GAMEDA
Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz. Gönderilen yazı ve fotoğraflar iade edilmez.

KAPAK DÜZENİ
İbrahim NİYAZIOĞLU

NE

TÜRKİYE'DE AMERİKANCI İDEOLOJİNİN ÇÖKÜŞÜ

Yalçın Küçük

Önce "vietnamizasyon" kavramını hatırlatmak gerek. Vietnamlılaştırma anlamına kullanıldı. Emperyalist bloğun lideri Amerika icat etti. Vietnamlı halkının devrimci mücadelesiyle Amerika içindeki savaş aleyhtarı eğilimler birleşince emperyalizmin baskısını, Uzak Doğu'daki karakollardan birisini, bu kavramın arkasında gizlemeye çalıştı. Gizleyemedi. Çekildi, gitti. Ama arkasında bir kavram bıraktı. Emperyalizmin zaman zaman kullanabileceği bir kavram.

Sonra bir alışkanlığı hatırlamak gerek. 12 Mart döneminde Türkiye'de çok kullanıldı. 12 Mart öncesi Türkiye'nin devrimci pratiği, hep bir ovucuyordu. Kıbku dışında örgütçülerin oyunu olarak değerlendirildi. Böyle prapoğanda edildi. Türkiye'nin ekonomik ve siyasal yapısının sorun ve çelişkileri bir tarafa atılarak, yarı-deli, yarı-dahi olarak tasarlanan bir avuç yer altı örgütçüsü vehimine kapıldı. Aynı vehim Amerika'nın Türkiye'ye uyguladığı silah ambargosu sırasında da piyasaya sürüldü.

Amerika'nın Türkiye'ye uyguladığı silah ambargosunun arkasında Amerika'ya göre kökü dışarda bir güç arandı. Kamuoyu, Yunan da bilgiche bir eda ile, bir "yunan lobisi" ile şartlandırılmaya çalışıldı. Yunan lobisi ve yarı-deli yarı-dahi çete ile kahramanlar gibi mücadele eden Ford ve Kissinger ikilisi. Kovboy filimlerinde ki iyi adamla zeki yardımcısı. Böyle bir tablo çizildi.

Öyle çok çizildi ki, Amerikan politikasıyla yakından ilgili olanlar bile bu tablonun altında kaldı. Öyle ki, en azından John Kennedy'nin öldürülmesinden beri başkanlığa hazırlanan Ted Kennedy'nin durumu bile unutuldu. Tekellerle ve entelijans servisleriyle yakın işbirliği içinde Amerikan Başkanlığına hazırlanmış muhakkak olan en küçük Kennedy'nin, siyasal geleceğini nasıl olup da küçük bir çeteye teslim ettiği sorulmadı. Kennedy'nin, eğer tekellerin onayı olmasa ve bilgich danışmanlarının olumlu ögütleri olmasa Türkiye'ye uygulanan ambargonun devamına bu denli açıkça sahip çıkmayacağı aklı gelmedi.

Bütün bunlar Amerika'da ve Batı Avrupa'da doğdu. Uluslararası sermayenin Türkiye'deki uzantısı yayın organları uzunca bir süre sayfa sayfa bunları kütülelerin kafasına sokmaya çalıştı. Amerika'ya muhabirler gönderip bunların yazılarıyla ambargonun kalkmasına karşı çıkan Amerikantemsilcilerini Türkiye'de azalttılar. Fakat sonunda ambargonun devamı kararı bir kez daha alınınca "ooh" çektiler. Böylece Türkiye'nin Amerikan baskısından kurtulduğunu yazdılar. Bir başkası sevinç çığlıkları arasında "artık bizim de bir üssümüz var" diye kamu oyunu yanıltmaya devam etti.

Türkiye'yi Amerika'nın kuşruğundan koparmak için olağanüstü çaba sürdüler, MC Hükümeti'nin aldığı kararı obartmak için yine olağanüstü bir titizlik gösterdiler. Gayet normal bir davranış. Kendi açılarından, Çünkü abortma ile Türkiye'nin aldığı kararın, "geçici" bir karar olduğunu bile bile. Bu kararın şu anda üslerin dış görünüşünü Türkleştirmekten başka bir anlam taşımadığını bile bile. Dış görünüşteki fedakarlıkla özü kurtarmaya çalışarak.

MC Hükümeti'nin almış olduğu karar, üslerin eylemleri, çalışması ve Türkiye için taşıdığı tehlikeler açısından hiç de önemli değil. Amerika'nın uyguladığı ambargoya karşılık olarak, Amerikan savunmasına zarar vermek için üslerin çalışmasını durdurmak, bu üslerin Türkiye'nin savunmasıyla hiç bir ilgisi olmadığını kabul etmek demek. Bu üslerin Türkiye'nin savunmasıyla hiç bir ilgisi olmadığı, devrimci pratik içinde yıllarca söylendi. Burası yeni değil. Yeni olan bunun MC partile ri tarafından da kabul edilmesi MC partilerinin bu ülkeye ve bu ülkenin geniş halk kütlelerine çok zarar verdiği de daha önce çok söylendi. Eğer MC partileri, eski-

den çok iddia ettikleri gibi, şimdi de bu üslerin ortak savunmayı amaçladığına inanıyorlarsa, bunların çalışmasını durdurmakla Türkiye'nin çıkarlarına zarar vermiş oluyorlar. Bunu kabul ediyorlar. Öyleyse hükümetten istifa etmeleri, sadece bir zorunluluk.

MC partilerinden bu kadar da olsa bir tutarlılık beklenemez. Kimse de beklemiyor. Ancak MC partileri, tutarlı olmasa da, aldığı karar geçici olsa da, üslerin çalışma ve etkinlikleri bakımından önemli olmasa da, başka bir bakımdan çok önemli. Başka bir deyişle, MC'nin kararı hem çok önemsiz, hem de çok önemli.

Bir karar hem çok önemsiz, hem de çok önemli olabilir. Tıpkı bir odımının hem önemsiz hem de önemli olabileceği gibi. Düz ve uzun bir yolda atılan bir odımın hiç bir önemi yok. Ama, bir dönemeçte atılan bir adım ne kadar küçük olursa olsun, çok büyük bir öneme sahip. Dönemeçte atılan adımın önemi şurada: Uzun düzlüğün sonunu simgeliyor.

Türkiye'de Amerikancı ideoloji uzun bir yolda devam eden bir yürüyüşü şimdi bu ideolojinin sonuna gelindi. Artık Türkiye'de hiç bir siyasal veya siyasal olmayan örgüt, halktan ne kadar uzak olursa olsun, Amerikancı ideolojiyi açıkça sürdüremez. Amerikancı eylemlerini sürdürür. Bunları sürdürmeye devam edecek. Fakat artık Türkiye'de Amerikancılık öldü. Kaba Amerikancılık öldü. İnce Amerikancılık için ince yöntemlerin bulunması gerekecek.

Cephe'nin kararının niteliği burada. Niteliği bu olunca, bu kararı doğuran olay ve eylemler üzerinde durmak kaçınılmaz. Burada, Türkiye'de sosyalizm adına ileri sürülen bazı düşüncelerle ilgili yönler var. Bunların bir bölümü, Türkiye'nin ilk Kıbrıs çıkartmasını anlamamakla ilgili. Bir bölüm bu çıkışa, kaba ve mekanik bir determinizmin bakış açısından baktı. NATO çerçevesi içinde Türkiye, Yunanistan ve Amerika arasındaki bütünlüğe bakarak, olayı büyük bir NATO planının bir parçası olarak gördü. Diyalektiği unuttukları için. Diyalektik açıdan, bütün denilen olgunun gelişmelerin belli bir zaman kesiti olduğunu anlamadıkları için. Çelişkinin önemli olabilmesi için sadece yöneticilerde olması gerekmez. Tarihin kütlelerde biriktirdiği çelişkiler de önemli. Emperyalizm, her zaman çelişik eğilimdeki kütlelerinin bütününi oynar onda kontrol altında tutamaz.

MC Hükümetinin almış olduğu kararın altındaki nedenlerden birisi birinci Kıbrıs çıkartması. Geçen yılın olayı. Fakat bu olay, alınan kararın bütününi açıklamaya yetmeyeceği gibi, neden kararın üslerle ilgili olduğunu da ortaya koymaz. Bunun için daha gerilere ve daha derinlere gitmek gerekir. Daha derinlerde ise devrimci pratiğin 12 Mart öncesi var. Altıncı Filo eylemleri, Vance olayları, NATO kompanyaları, üslerle ilgili yoğun ajitasyonlar. Bunları o zamanlar pratik bulmayanlar, göle maya çalmaya benzetmeler çıktık. Şimdi ise ürünlere toplanıyor. Üstelik de bu eylemleri demirellerle bastırmak isteyenlerin, bastırmaya çalışanların uzantısı bir hükümet döneminde. Üstelik de aradan çok zaman geçmeden.

Dünya sosyalist sisteminin gelişimi, halkların devrimci eylemleri, kapitalist dünyanın iç çelişkileri Amerika'nın Avrupa'ya doğru çekilişine katkıda bulunuyor. Ayrıca Avrupa'da da sıkıştırıyor. Türkiye'de alınan karar, bu genel çerçevede içinde küçük bir adım. İdeolojik planda önemli bir adım. Yalnız bu adım Amerika'nın Türkiye'den şu anda çekildiği anlamına gelmiyor. Askeri üsleriyle birlikte ekonomik üsleri duruyor. Ekonomik üsleri askeri üsleri kadar önemli. O kadar ki, Amerikan siyasetinde politikacıları Yunan Lobisi ve karşıındokiler şeklinde ayırmak yerine Türkiye'de ve Orta Doğu'da ekonomik üsleri alanlar ve almayanlar şeklinde ayırmak daha da anlamlı.

Politikada yeni sahne:

CEPHE'de gürültü, CHP'de horultu !...

- "KAPATMA", "EL KOYMA", "FAALİYETİNİ DURDURMA", "BAYRAK ÇEKME", "MECBURİ İZİN" FORMÜLLERİNDEN SONRA, MİLLİYETÇİ CEPHE AMERİKA İLE "KAPALI PAZARLIK" MASASINA OTURMA BAKANİ ÇAĞLAYANÇIL. AMERİKA'NIN KARARINI DEĞİŞTİRMESİ İÇİN BİR SÜRE SINIRI ÖNGÖRÜLMEDİĞİNİ AÇIKLADI. BU ARADA, İNCİRLİK ÜSSÜNDEKİ NÜKLEER BAŞLIKLARIN TUZCUOĞLU'NUN KAMYONLARIYLA İSRAİL'E KAÇIRILDIĞI İLERİ SÜRÜLÜYOR.

Sermayenin atlı, kurtlu ve deko- lu, seccadelı MC'sinin gürültülü "35 milyarlık yatırımlar gezisi" geçtiğimiz haftanın başlarında sona erdi. Cephe başı, başkente dönerken hızını alamadı, içinde bulunduğumuz yıl içinde 100 milyarlık yatırım yapılacağını açıkladı. . . Türkiye'de işlerin yalan dolanlayürütülebileceği alternatifinden başkaca elinde program olmayan MC firmasının, Adana, Mersin ve Maraş ve yörelerini kapsayan gezisi en ilkel propaganda yöntemleriyle sürdürüldü.

Etilye sütlüye karışmamakla tanınan bir gazetecinin Ankara'ya döndüğünde söylediği şu sözler ilginçti:

"Gezi boyunca kendimi kasaba pa-nayırında hissettim. . ."

Gazetecinin gözlemleri bu kadarla kalmıyordu. MC partileri başkanları, halkın önünde sadece "Bu kararı al pa-rayı" dememişlerdi. Ancak bu kazıkla-ma sloganının politikadaki karşılığı bol bol kullanılmıştı.

Cepheciler yol boyunca uğradıkları merkezlerde, alanlara yayılıyorlar ve tezgâhı kuruyorlardı. Demirel bir köşede kendi satışını yaparken, bir başka köşede Hocâ Necmettin Kıbrıs'a nasıl çıktığını anlatıyor, daha başka bir tumssek üstünde komando başı atıp tutuyordu. . . Bu arada serbetçi profesöre yapacak iş kalmıyordu. Doğrusu atımlık barutu kalmamıştı. . .

Sahne buydu!

Beyoğlunda köşe kapan tombalacı görünümü, neden sonra Demirel'in gözünden kaçmadı. Cepheciler gezinin son kısmını, kürsülerde yanyana "dördü bir yerde" gösterisiyle tamamladılar. . .

Basındaki "Show"

Aynı günlerde basın, Türkiye'deki Amerikan üsleriyle meşgul olduğundan konuya fazlaca eğilememişti! Amerikan üs'lerine "el koyma" işlemi, basında gerçek boyutları çarpıtılarak ele alındığı için, cephecilerin bu konuda da keyiflerine diyecek yoktu. Bu çarpık gösteride, Demirel'e malzeme de çıkıyordu: "Ecevit Kıbrıs'a çıktıysa, Demirel de üs'lere çıkmıştı! . .

Gazetelerin heyecanlı manşetlerini arkasında durum yürekler acısı idi, Milliyet'in "Durum"cusu bile heyecanı yatıştıktan sonra, sütununda üs ve tesislerin kapatılma durumunun söz konusu olmadığını, olsa olsa Türkiye'deki Amerikalı personelini "geçici" bir "Tatil"e girdiğini itiraf mecbur kalıyordu. . .

Gazete haberleri arasında, Türkiye'nin büyük bir atom gücüne sahip olabileceği haberi de vardı. Amerikan senatosu Cumhuriyetçi lideri ortaya bir ge-yey atmıştı: "Üslerdeki nükleer silahlara el koyması halinde Türkiye bir gecede dünyanın en güçlü nükleer devletlerinden biri olabilirdi! . ."

YÜRÜYÜŞ - 5 Ağustos 1975 - 4

- CEPHE HÜKÜMETİ, İKİLİ ANLAŞMALARDAKİ PÜRÜZLERİ GİDEREREK ANLAŞMALARIN SÜRDÜRMEYE ÇALIŞIYOR. BUNA KARŞILIK, AMBARGONUN KALKMASI İÇİN TÜRKİYE'NİN KIBRIS'TA BİR "BARİŞ PLANI" HAZIRLAMASI ÖNGÖRÜLÜYOR.

- KIBRIS CUMHURİYETİ'NİN AVRUPA KONFERANSINDA DOĞAL OLARAK MAKARİOS TARAFINDAN TEMSİL EDİLMESİ VE CEPHE HÜKÜMETİNİN BU "DİPLOMATİK YENİLGİ"Yİ KABUL ETMEK ZORUNDA KALMASI, "BARİŞ PLANI" ÖNERİLERİNİN SIKLAŞTIRILMASINA NEDEN OLDU. İÇ POLİTİKA ÇEVRELERİNDE, BU BARİŞ PLANININ YÜRÜTÜLMESİ İÇİN BİR AP-CHP KOALİSYONU ÖNERİLİYOR.

Demek ki, Amerikan üs'lerinde nükleer silahlar da vardı.

Amerika kendi savunma amaçları için Türkiye'yi dinamit kutusu haline getirmişti. . .

Babıâli basını bu ikinci konu üzerinde durmuyordu tabii. Yıllardır Türkiye'de Amerikan emperyalizmine karşı mücadele veren, demokrasiden, bağımsızlıktan, sosyalizmden yana güçler, her türlü baskı, terör ve cinayetlerde kurbanlar vermisti bu gerçekleri anlatmak için.

Türkiye kapitalizmi ve onun emperyalizmle işbirlikçi burjuva iktidarı, ABD temsilciler Meclisinin ambargoyu kaldırma kararından sonra kitlelerin heyecan atmosferi içinde tutulmasında yarar görüyordu, "Üs'lere el koyduk", "Üs'lere çıktık" bağırışmaları arasında zaman ve pazarlama aralığı kazanmaya çalışıyordu.

Bu anahtar başka anahtar

Cephe hükümetinin bu farfara için-de takındığı sessizlik anlamıydı. Cephe'nin bir süreden beri Amerika işlerini tedvire memur Kâmrân İnan'ı ise gerekli düzeltmeyi yapıyordu, İnan, "Üs'lerdeki nükleer silahlara el koymamız söz konusu değil" diyordu. Cumhuriyet Senatosu Dışişleri Komisyonu Başkanı ve AP Bitlis senatörü İnan şöyle konuşuyordu:

"Bir anahtarını Amerikalıların elinde, biri de Türk askeri yetkililerinin elinde bulunan nükleer taktik savunma

silahlarına el koyma gibi bir durum yoktur. Bu konu karşılıklı görüşmelerle halledilecektir. . ."

İşte olayın anhası minhası buydu. Amerikalılarla karşılıklı görüşmeler devam edecekti. . . "El koyduk" hikayesi böyle sonuçlanıyordu. . .

Nükleer başlıklar

Geçtiğimiz hafta, içinde Amerikan üs'lerindeki bazı hayati önemdeki parçaların sökülerek saklandığı, hatta yurt dışına çıkarılarak Amerika'ya götürüldüğüne ilişkin haberler gazetelerde yer aldı. Bir süre önce Adana İncirlik Üssünden toplam 1000 tona yakın malzeme kamyonlarla İskenderun'a sevk edilmiş ve bu kamyonlarda neyin olduğu, sonra ne yapıldığı bir "meçhul" olmuştur.

Bu soruya cevap arayan gazeteciler bazı ciddi söylentilerle de karşılaş-tılar. Örneğin, MC hükümetinin Amerika'ya verdiği bir aylık süre içinde, Tuzcuoğlu'ndan alınan kamyonlarla üs'lerdeki nükleer başlıkların İsrail'e kaçırıldığı ileri sürülüyordu. Bu söylentinin, Amerika'ya "teknik hazırlıklarla ilgili" (!) olarak verilen sürenin ne işe yaradığı konusunda merakla da bir ilgisiz vardı.

Âlem ol âlem

Basında bu tür haberler birbirini izlerken, Türkiye'deki Amerikan askeri personelinin fink attığı üs ve tesislerde herşey eskisi gibi devam ediyordu. Ko-

nuya bir türlü anlam veremeyenler ise, bu gibi yerlerde çalışan Türk ve Amerikan personeli.

Örneğin, yıllardan beri her sabah Ankara Güvercinlik askeri hava alanından kalkan ve ABD'nin Sinop radar üssüne malzeme ve mühimmat taşıyan U. 21 tipinde ve 18011 kuyruk No.lu personel uçağı normal mesaisine devam ediyordu. Ayrıca, İncirlik, Çiğli, Karamürsel, Esenboğa arasında devamlı malzeme ve Amerikan personeline ihtiyaç maddeleri taşıyan Amerikan C-130 ve C-118 tipli uçakların seferleri aynen devam etmekteydi. Bunun yanı sıra Samsun, Malatya, Diyarbakır, Erzurum meydanlarına yapılan uçuşlar da normal seferlerini yapıyorlardı.

Bu arada, İncirlik üssüne tarifeli olarak kargo taşıyan C-141 trafiğinde de bir değişiklik olmamıştı. Ankara-İncirlik arasındaki bu seferin Amerikalılara tanınan bir imtiyaz olduğu öteden beri bilinmekteydi.

Peki herşey eskisi gibi devam etmekteyken basındaki haberler neydi? . . Amerikalı personeli eğlendiren hikâye de işte buydu. . .

"Küçük Amerika" aşkıyla göbekten bağı Türkiye kapitalizminin siyasal yönetimi, "Sam Amca"sına cilve yapıyor-du. . .

Başkan Ford'da çok üzgündü bu durumlardan. Cephecî yönetimin yetkili ağızlarından, üfürükçü basına kadar hep aynı jiklet çığnınıyordu: Başkan Ford, "Ah keşki olmasaydı" diyordu. . .

Herkes kör, alem sersemli de,
bunlar akıllıydı!..

Helsinki kahramanı

Geçtiğimiz haftanın sonuna doğru, MC'nin bol renkli balonlarından biri daha uçuruldu. Geçen ayların Brüksel kahramanı muhteşem Süleyman, yeni bir efsane yaratıyor. Son İlavadis'in bazyazarına göre, "Demirel hükümetinin takip ettiği ve adeta dünyanın içinde bulunduğu şartlara yeni bir istikamet veren" politika Helsinki zirvesinin büyük sorunlarını gölgede bırakarak 35 ülke temsilcilerinin dikkatini üzerinde topluyordu.

Sanki Demirel Helsinki'de Kanuniden sonra ikinci bir Avrupa kentini kuşatmıştı. Fırsattan istifade Ankara'da başbakanlık koltuğuna kurulan Erbakan Hoca herhalde bu sefer yine rahatsızlık içindeydi.

Patırtı-gürültü'nün arkasında yatanlar, sermayenin akıl hocalarının ağzında yine "akıllı, uslu" dile geliyordu. Gerçek şuydu: Makarios'un Helsinki'de Kıbrıs Cumhuriyeti'ni temsil etmesi Ankara için bir yenilgiydi. Üstelik, dünyanın en önemli sorunlarını tartışan ülkeler bir araya gelmişlerdi ve birufacak Kıbrıs sorunu Türkiye'nin tecrit olmasına yetip artıyordu. Artık olaylar Rum propagandası, başarısız diplomasi gerekçeleriyle de açıklanamazdı. Daha doğrusu, "akıl hocaları" taktik değiştiriyorlar, bu bayatlamış açıklama tarzını hakıyla rafa kaldırıyorlardı. Ankara'nın bugüne kadar ki Kıbrıs politikasının iflasla sonuçlandığını tesvil ediyorlardı.

Gerçi Kanuni'vari bir jestle Demirel, Makarios konuşurken konferans salonunu terketmişti. Fakat bunun, iflası örtbas edecek bir göz boyamadan ibaret olduğunu bilmeyen yoktu. O zaman yapılacak iş, "özel konuşmalarında resmi konuşmalarından daha anlamlı olanların" bir Barış Planı hazırlanmasıydı.

Görünürde, Helsinki'deki "jest"i yetersiz bulanlar vardı. Bunların başında CHP lideri geliyordu. MC'nin ihtirazı kaydı eksik sunuluyordu. Acaba CHP liderinin bu tutumu gerçekten Kıbrıs politikasının tam bir iflasla sonuçlandığını kabul etmediği anlamına mı geliyordu? Bundan daha kabadayı tavırlarla Kıbrıs açmazı çözülecek miydi?

Ne var ki CHP liderinin söylemek istediği o kadar saklı değildi. Ecevit şöyle diyor: "Bir yandan Kıbrıs'ta uzlaşma yolunda herhangi bir adım atılmadan kaçınırsak, öbür yandan Helsinki'de Makarios yönetimine verilen mevki kar-

şısında pasif tavır takınmak bir çelişkidir. Gerçekte açıkça bilinen bir gerçek vardı. CHP lideri, Makarios'un başarısına karşı "daha aktif" bir tutum önecek durumda değildi. Helsinki de, değişen dünyadaki her olay gibi Türkiye'yi apansız yakalamıştı. Geriye yalnız şu açıklama kalıyordu: Eğer Kıbrıs'ta gerekli adımlar atılıyorsa, Cephe'nin bu tutumunda bir çelişki olmayacaktır.

Bunun da anlamı açıktı. Türkiye-yi bugün açmaza götürülen politikadan geri dönülmesi, dünya planında nefes darlığından düşüp gitmemek için tek çıkar yoldu. Eh, bunun da akıl hocalarının Barış Planı önerilerinden farklı bir tarafı yoktu. Aynı Cuma günü yine Milli-yet ve Hürriyet'in "akıllı" sütunlarından aynı öneriler ve "iç barış" çağrıları tekrarlandı.

İşin dikkatlerden kaçmayan, hatta ciddi kaygılar verici yanı, bazı ilericî yaygın organlarının hala eski bir sarhoşluktan kurtulamamış olmalarıydı. Bir kısım ilericiler, soyut bir "taviz karşılığı" içinde, Türkiye'nin Kıbrıs politikasının daha MC'den önceki Ankara hükümetleri zamanında çıkmaza girdiğini, bu çıkmazın bugün sadece doğal sonuçlarını verdiğini farketmemiş görünüyorlardı.

Gürültü ve horultu

Haftanın Cephe'ye bakışı bu. Peki Sosyal Demokrat muhalefet ne alemde?

Bu soruyu artan bir yaygınlıkla sormak mümkün. Ama sorunun farkında olan kim? Sosyal demokrasinin alaturkası iyiden iyiyi sessizliğe gömüldü. Derinde ise fazlaca meşgul, Genel Başkan Ecevit Romanya'da iken bir pürüz ayıkladı. Ankara il örgütü bir gecede temizlendi. Zaman iyi seçilmişti. Elbette konu bir iç sorundur. Ancak "Fesh" için uygulanan yöntemler, hareket noktaları ilginç.

CHP Genel Merkez yönetimi, dikensiz gül bahçesi görünümündedir örgüt istiyor. Hükümete karşı muhalefetine barajlar koyan genel merkezçiler, içteki muhalefete de sınır çiziyorlar. Siyasal kadastro çalışmalarında çizdikleri bir başka sınıra da tel örgü döşüyorlar. Tel örgü CHP'yi soldan ayıracak... Kimse de, bunlara gölge etmeyince berhudar olacaklar!..

Biraz basit anlatıldı ama, CHP merkez yönetiminin politikasını anlamak için bundan daha akademik bir dil kullanılmıyor.

Genel merkezçilerin il ve ilçe örgütlerinde kullandıkları dil bu konuda bazı ipuçları veriyor.

Genel Sekreter Yardımcısı Mustafa Üstündağ'ın Konya il örgütünde "içimizdeki solcular defolsun" dediği bilinmiyor. Diğer yöneticilerin sağda solda kullandıkları dil de farklı değil. Türkiye'deki sol potansiyete salt sandıktaal kurnazlıkla bakılınca, düzen değişikliğine çamaşır değişikliği ile yaklaşım kurulunca sonuç böyle oluyor...

Bir cepheci bakanın CHP-MSP hükümeti kurulduktan sonra CHP'ye bakıp bakıp da, "Doğrusu biz bunları bayağı ciddi zannetmiştik" sözü hatırlarda.

Aynı sözü CHP muhalefeti için daha fazla söylemek mümkün.

Bürokrat göçü

Son zamanlarda partiye büyük bürokrat göçü başladı. İçlerinde Teoman Köprülülükler örneği gibi temiz isimler var. Ancak bu yeter mi? Köprülülükler alınıyor, paraşütle Ankara il örgütünün başına indiriliyor. Yerine indirildiği sandalye sahibi "Lunapark" olayı ile yaralı. Ancak uygulanan yöntemin ipe sapa gelir yanı yok. Genel Merkez kayıtsız şartsız kendine açık bono veren bürokratları senatör yapmak için bu yolu seçiyor. Kilimin altında bu yatıyor...

Cephe hükümetinin sık sık envanteri çıkarılıyor. Örneğin bir gazete açıkladı: Cephe hükümeti 100 günde 436

ODTÜ'de komando planı uygulanmaya konuyor

• Hazırlık okulu müdürlüğüne komando yanlısı İdris Esen getirildi ...

• ODTÜ'den atılacak devrimci öğrencilerin yerine komandolar yerleştirilecek ...

ODTÜ Hazırlık Okulu Müdürlüğüne ODTÜ'deki komandalorin yöneticisi olduğu ileri sürülen İdris Esen getirildi. İdris Esen'in müdür olarak atanmasına Hazırlık Okulu'nda öğretmenlik yapanların yüzde doksanı itiraz etti. İtirazlarını yazılı olarak Rektörlüğe bildirdiler. Buna rağmen ODTÜ'nün MC uzantısı yöneticileri, yeni müdürü görevle getirmekte ısrar etti. Çünkü İdris Esen'in atanması, ODTÜ ile ilgili komando planının bir parçası idi.

Elde edilen bilgilere göre ODTÜ'deki komando planının ana hatları şöyle: Boykot dalayısıyla sınavlara girmeyen öğrencilerin büyük bir bölümünün yıl kaybetmesi bulunacak famüllerle çözülecek. Fakat, boykota katıldıkları gerekçesiyle 1500 kadar devrimci öğrencinin üniversite ile ilgisi kesilecek. Bunların yerine ise komando öğrenciler alınacak.

ODTÜ'de bu plan kulaktan kulağa söyleniyor. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin giriş sınavlarının bu amaçla "düzeltilecek" bildiriliyor. Giriş sınavları düzeltilerek 1500 kadar oldukları bildirilen komandanın ODTÜ'ye girmeleri sağlanacak. Komandalorin, İngilizce lisan barajını aşmaları beklenmediğinden, bütününe hazırlık okuluna girmeleri söz konusu. Komandalor gelmeden de hazırlık yapması için komandoyanlısı yeni hazırlık okulü müdürü atandı.

Üniversite ile ilgili olarak kulaktan kulağa söylenen bu planın uygulanması yeni atama önemli. Ancak böyle bir planın varlığı başka yerlerde de doğrulandı. MSP'li bir milletvekili yakınlarından birisine "biz ODTÜ meselesini hallettik, girecek öğrencilerin listesini idareye verdik" dediği duyuldu. Bu da kulaktan kulağa naklediliyor.

Devrimci öğrenci çoğunluğuna sahip bu üniversite sorununu çözmeyi amaçlayan komando planı adım adım uygulanırken ODTÜ öğretim üyeleri de not vermede tutumlarını saptamak için devamlı toplantılar yapıyorlar. Toplantıların sonunda genellikle sınavlara girmeyen öğrencileri (F) zayıf verilmesi kararlaştırıldı. Bu karar öğrenciler arasında bir sürpriz etkisi yapmadı. Sadece MC'nin uzantısı ODTÜ yöneticilerinin baskısının olumlu sonuç verdiği ortaya çıktı. Baskı karşısında polisler bile tepki gösterirken, ODTÜ öğretim üyelerinin çok büyük bir çoğunluğu baskıya sinme ile cevap verdi.

ODTÜ öğretim üyeleri verdikleri kararla devrimci öğrencileri sınıfta bıraktılar. Ancak bu kararlar asıl sınıfta kalan kendileri oldu. Çünkü aldıkları kararla, ODTÜ öğretim üyelerinin çok büyük bir çoğunluğu hukuk devleti ve demokrasi sınavında sınıfta kaldı.

yüksek memuru görevinden almış. Cephe'nin cinayet ve terör envanteri de tutuluyor.

Bunu yapan CHP değil. Gazete muhabirleri çetele tutuyorlar.

Cephe'nin ekonomik kararlarının ardında yatan oyunlar ve bunları sergilenen CHP'nin işi değil.

Kitlelere verdikleri sözler var. Demokrasiye bağlılık, bunlar içinde kendi güç çerçevesi alanında en mümkün gözüküyor.

Ama, CHP'nin bugünkü tutarsız merkez yönetimiyle bu ilkeler zaafa uğüyor.

Eğer, "Gölge etme başka ihsan istemem" sözü gerçekten resmi parti politikası olarak benimsendiyse, demokrasinin de CHP politikasına aynı sözü söylemesi bu kez gerçekten haklı olarak gerekecek.

Kurnazlar

İş bununla bitmiyor. CHP'ni kendi solundan koparma girişimleri sermayenin en "usta", en "kudemli" stratejileri tarafından daha ileri yöntemlerle sürdürülüyor.

Bu yöntemlerin en "gelişmiş" olanı, Türkiye'yi ancak bir AP-CHP koalisyonunun kurtaracağı yargısının yaygınlaştırılması. Karşılaşılacak her çıkmaz, "ustaların" bu öneriyi getirmeleri için bir fırsat biliniyor.

17 Temmuz'a kadar hükümeti Amerikan ambargosuna karşı en "uysal" tedbir almaya çağıran, yetkili çevreleri "İlişkileri koparacak tehlikeli bir

tırmanma"ya karşı uyarın, arkasından da "bayrak çekip bayrak indirilmekten ibaret" tedbirleri yetersiz bulan Milli-yet'in "Durum"cusu, bu vesileyle, Cephe hükümetinin aczini çitlatarak eski öneriyi tekrarladı.

Bu yolun daha da eski yolcusu, Hürriyet'in Not Defteri yazarı, öneriyi açık açık dile getirmekten kaçınmadı.

Sermayenin kullandığı, görünüşte birbirleriyle çelişen iki taktik var. Birincisi, CHP'yi ve liderini "komünist" ilan etmek, ikincisi de onu "İttidale", sorumluluğa çağırarak, Seçim düşüncesinden, delayısıyla CHP'yi kitlelere yaklaştıran çalışmalarında ve sloganlardan caydırılmak. İki taktiğin de hedefinin aynı olduğu gözlerden kaçmıyor. Bu hedef, CHP'yi kendi solundan tecrit etmek. Daha doğrusu, CHP'nin kendi kendisini tecrit etmesini sağlamak. TÖB-DER toplantıları sırasında ve toplantıların ertesinde CHP liderinin gösterdiği tepkiyi sürekli kılmak.

Bu arada, Hürriyet'in Not Defteri yazarının, CHP'yi, özele olarak kurduğu dış ilişkiler nedeniyle eleştirilmesi dikkatlerden kaçmıyor. Bay yazarın eleştirisi, kurulan ilişkiler değil de, bunların "muhalefete iken" kurulmasına yöneliyor. Nedenini anlamak zor değil. Bay yazar, birincisi, CHP'nin tek başına İktidara hazırlanmasından endişe ediyor. İkincisi de, "madem ki bu kadar akıllısın, gel kapitalizmi demir-ellerle birlikte kurtar" demeye getiriyor.

Cephe'deki gürültüye karşı CHP den horultu gelmeye devam ettikçe, sermayenin buyulması süreceğe benziyor.

benzerlik

11/7/1944

(Alınması teklifindedir.) — Gecehain istikardan —

— Faciain son perdesi başlıyor arkadaşlar, (başır olan matem havasına!..)

SKANDAL

"Cephe" ciler Toprak Mahsulleri Ofisini büyük zarara soktu .

Türkiye'de tarım, iklim koşullarına yakından bağlı. Kurak yıllarda buğday ithal etmek bir zorunluluk. Nüfusunun % 60'ı kırsal yörelerde yerleşik Türkiye, kendine yeterli ekmeği bazı yıllar sağlamıyor.

Ülkede buğdayın dengeli dağılımını sağlayan bir kuruluş var. Toprak Mahsulleri Ofisi. Bu kuruluş taban fiyatından buğday alır. Ülke üretimi ihtiyaca yemediğinde, yurtdışından buğday satın almak Ofisin görevidir.

1974 yılında alınan bir kararla TMO'nin 1,5 milyon ton buğday ithal etmesine olanak sağlanıyor. Ofis bunun 1 milyon tonunu ithal ediyor. Geri kalan 500 bin ton buğdayın da bağlantıları yapılıyor. Son parti buğdayın Mayıs 1975'te teslimi gerekiyor.

Bakanlar Kurulu'nun teknik konudaki toplantılarına, mühendis cetveliyle giren Bakanlar, çok ince hesaplarla (!) dünya piyasalarında buğday fiyatlarının düşüğünü saptıyorlar. Bakıyorlar ki anlaşması yapılmış son parti 500 tonluk buğdayın fiyatı, dünya piyasalarının çok üstünde. Devletin yüksek menfaatlerini sanki çok düşünürlermişcesine, anlaşmayı feshediyorlar.

İşin içinde bilgisizlik olunca ince hesaplar da bağdat'ton dönüyor. Son 500 tonluk buğdayı Türkiye'ye getirecek olan firmalar FINAGRAIN, BUNGE ve TRADAK. Bunların yerli temsilcileri REKMAK TRANSTÜRK ve BREMAR. Bu firmalar anlaşmanın iptaliyle Londra mahkemelerinde tazminat davası açıyor.

Dava açıldıktan sonra uyanan Cepheciler, yaptıkları hatanın farkına

varıyorlar. Davanın kaybedilmesine % 100 gözüyle bakılıyor. Açılan tazminat davasının kaybedilmesi durumunda Ofisin kaybı, buğdayın yüksek fiyatla ithal edilmesiyseügranılacak zararın çok üstünde.

Kaç yapayım derken göz çıkaran Cepheciler, durumu düzeltmek istiyor. Önce onları firmalara başvurup, koşullarının kabul edildiği bildiriyor. Eski şartlarla buğdayın getirilmesi isteniyor. Ancak atı alan üküder'ı çoktan geçmiştir. Şimdi firmalar kârlı bir tazminatın peşindedir.

MC hükümeti, bir yandan üretim yükseklüğünden dem vurup, Türkiye'nin buğdayı ihraç edebileceğinden söz ederken alatalece buğday ithal kararı alıyor. TMO de 4.7.1975 gün ve B486/12 sayılı yönetim kurulu kararıyla ihtiyacı olmadığı halde buğdayı ihale ediyor. Elaltından da davacı firmalara haber uçuruluyor. İhale bu firmalara verilecek. Firmalar öneriyi red ediyor.

İşin ilginç yönlerinden biri de REKMAK'ın sahibinin eski TMO Genel Müdürü olması. MÜMTAZ REK adlı bu şahıs, Ofise buğdayın nasıl satıldığını genel müdürlüğü süresince iyice öğrenmiş olsa gerek. Sermaye sınıfı ile Devletin içli dışlığının ilginç bir örneğini veriyor olayların gelişimi.

İşte Cephe oklu evvellerinin son serüvenleri de bu. Şimdi bir profesör yollanmış Londra'ya, uzlaşma yollarını bilimsel olarak araştırıyor olsa gerek. Ofisin uğradığı zararın yanında profesöre verilenin ne önemi var. Bakalım Cephenin ettğini, profesör temizleyebilecek mi?

TÜSİAD cephe iktidarına karşı

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (kısaca adıyla TÜSİAD) yeni bir rapor yayınladı. Raporda 1925'in ilk altı ayının ekonomik göstergeleri ile genel bir ekonomik değerlendirme yapıyor. TÜSİAD, ekonomik gidiş üzerinde ciddi kaygular duyuyor. Raporda karamsar bir hava var.

Bilindiği gibi TÜSİAD, sermaye sınıfının tekeli kesiminin örgütü. Çoğunlukla İstanbul'un büyük sanayicilerinin seslerini duyurabilme amacıyla kuruldukları bir örgüt. TÜSİAD, özellikle Kaç ve Eczacıbaşı'nın görüşlerini yansıtmakta tanınıyor.

Raporda Cephe iktidarının kısa dönemli tedbirleri eleştiriliyor. Türkiye'nin sorunlarının, kısa dönemli değil, uzun dönemli ciddi tedbirlerle çözümlenebileceği belirtiliyor.

Rapor'un bir yerinde "Önemli olan kısa vadeli tedbirler ile bütünlüğün sağlanamaması, kısmi ve dağınık tedbirlerin işe beklenen etkiyi gösterememesi bir yana ekonomiyi pahalı yükler getirmesidir." deniliyor.

Cephecilerin kısa dönemli politikası şöyle eleştiriliyor: "Kredi darlığı karşısında, tasarrufu arttırıcı tedbirler YÜRÜYÜŞ - 5 Ağustos 1975 - 6

yerine Merkez Bankası'nın sınırlı olanaklarından yararlanılmaktadır. Enerji sorunu karşısında kaynak arttırıcı tedbirler yerine sanayinin enerjisi kısılmaktadır. Yağlı tohum üretiminin düşmesi karşısında, üretim arttırıcı tedbirler alınmadan sadece ithalâtle yetinilmektedir. Döviz rezervlerinin azalması karşısında, döviz gelirini arttırıcı tedbirlere ağırlık verilecek yerde DÇM hesaplarının geçici imkânlarından memnunluk duyulmaktadır."

Eğitim sorununun da değinilen raporda "Bütün bunlara ek olarak eğitim sistemi de Cumhuriyetin 50. yılında hâlâ dengezsizlik, boşluk ve arayış içinde olunca sosyal huzursuzluklar-ekonomik huzursuzluklar kısır döngüsü sürüp gitmektedir."

Cephecileri güç durumda bırakan kaçak tedbirler bunlar. Geçici tedbirlerle halkı uyutup kaç politikası yapan, atılmış temelleri yeniden atarak iş yaptığı izlenimini vermeye çalışan Cepheciler, kendilerini aldatıyorlar. Tekelci sermayenin bir kısmı Cephe hükümetine oynanıyor. Bu ötedenberi bilinen bir gerçek. Şimdi açıklan karşı olma sözkonusu. Bakalım Cepheciler bu pirincin taşını nasıl ayıklayacaklar.

YÜRÜYÜŞ ÇELMELENİYOR...

15 NİSAN 1975'TE İLK SAYISI ÇIKAN "YÜRÜYÜŞ"ÜN DAĞITIM DÜZENİNDE DEĞİŞİKLİK YAPTIK. NİSAN BAŞINDA HÜR DAĞITIM'LA ANLAŞMA YAPMIŞTIK. 10 HAZİRAN'DA İSTANBUL'DA HÜR-DAĞITIMCA DAĞITILAN GAZETE VE DERGİ TEMSİLCİLERİNİN KATILDIĞI BİR TOPLANTI'DA, BAŞTA GENEL MÜDÜRÜ OLMAK ÜZERE HÜR-DAĞITIM TEMSİLCİLERİ, ÖZELİKLE YÜRÜYÜŞ'Ü ÖRNEK VEREREK "TİCARİ BİR İŞ YAPTIKLARINI, DAĞITILAN GAZETENİN SİYASİ GÖRÜŞÜ NE OLURSA OLSUN, HER HANGİ BİR BÖLGEDEKİ SATIŞI İ BİLE OLSA DAĞITACAKLARIN" BELİRTTİLER.

OYSA 18 TEMMUZ'DA HÜR-DAĞITIM GENEL MÜDÜR YARDIMCISI İMZASINLA ALDIĞIMIZ BİR YAZI, "BUNDAN SONRA YÜRÜYÜŞ'ÜN DAĞITIMINI YAPILAMAYACAĞINI" BİLDİRİYORDU.

EN ÇOK SATAN, 5 TL. FİYATI DOLAYISIYLA DA DAĞITICIYA EN FAZLA KAR BIRAKAN BİR HAFTALIK DERGİ OLARAK "YÜRÜYÜŞ", BU ÇEŞİT ÇELMELERLE İLK KEZ KARŞILAŞMIYOR. İLK SAYIDAN SONRA OFSET'E GEÇME KARARIMIZLA GÜNAYDIN VEB. OFSET BURSA TEŞİSLERİ İLE 19 NİSAN'DA ANLAŞMA YAPTIK. 2'NCİ VE 3'NCÜ SAYILAR BURSA'DA BASILDI. 4'NCÜ SAYININ BASILMASINA 2 GÜN KALA HALDUN SİMAVİ'NİN TEMSİLCİLERİ "BURSA TEŞİSLERİMİZİ DAĞITTIYORUZ. YÜRÜYÜŞ'Ü BASAMIYACAĞIZ" DEDİLER. GÜNAYDIN VEB OFSET TEŞİSLERİ BURSA'DA ÇALIŞADURSUN YÜRÜYÜŞ 5'NCİ SAYISINDAN BU YANA İSTANBUL KARACA OFSET'TE BASILYOR. BU SAYIMIZLA YENİ BİR DAĞITIM DÜZENİNE GİRİYORUZ.

OKUYUCULARA DÜŞEN. KARŞILAŞABİLECEĞİMİZ BENZER ÇELMELERİ GÖZÖNÜNDE TUTMAK. "YÜRÜYÜŞ" E ABONE OLMAK, ABONE BULMAKTIR.

TEKELLER VE SÖZ ÖZGÜRLÜĞÜ

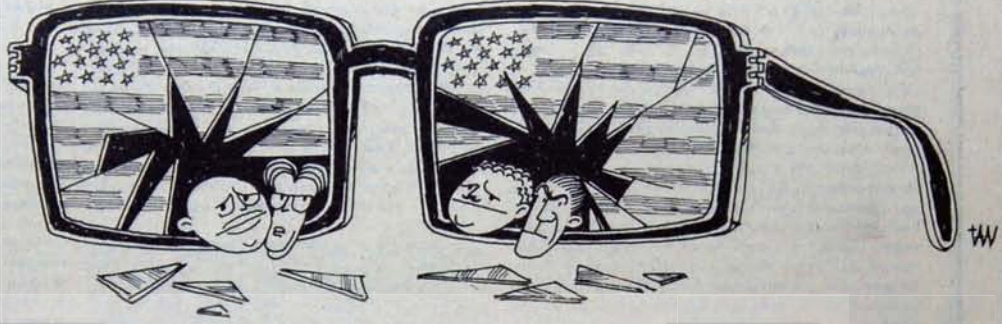
Kapitalist ülkelerde; ilercici görüşleri savunan, barıştan ve demokrasiden yana tüm yayın organlarına baskı yapılır. Baskı biçimi ve yoğunluğu, burjuva demokrasinin ne derece yaygın ve yerleşik olduğuna ve ilercici hareketin ne denli güçlü olduğuna bağlı olarak değişir. İlerici yayın organlarının bu ülkelerde verdiği mücadelede bir bakıma da varolduğu ileri sürülen burjuva demokrasinin bütün koşullarıyla uygulanmasını sağlama mücadelesidir. Bütün kapitalist ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de, gazete dergi kapatma, yasaklama, ilercici yazarları tutuklama gibi burjuva demokrasinin özünü aykırı baskı yöntemlerinin yanısıra daha rafine, daha ince baskı yöntemleri de uygulanır. İlerici dergi ve gazetelerin basılmasına dağıtılmasına engel olmak, dağıtım sağlansa bile okuyuculara ve satıcılara baskı yaparak bu tür dergi ve gazetelerin okunmasını engel olmak en çok kullanılan yöntemlerdir. Basın-yayın alanında da hızla ilerleyen tekelleşmenin ilercici yayın organlarına getirdiği en büyük güçlüklerden birisi alan mali olanaksızlıklar, bu yayın organlarının kendi okuyucularının aktif parasal katkılarıyla bir dereceye kadar giderilebilir ama teknolojik yeniliklerin yakından izlenmesi için gerekli olan kaynaklar bir türlü sağlanamaz.

Ellerinde çok geniş mali olanaklar bulunan dev basın tekelleri, "tarafsız" ve "bağımsız" dergi ve gazetelerin sayısını ve tirajını sürekli olarak arttırarak yüklenicileri görevi yerine getirirken, ilercici yayın organları büyük güçlükler içinde bir varolma mücadelesi verirler. İlerici kapitalist ülkelerde büyük boyutlara ulaşan basın tekelleri, yalnız ilercici yayın organlarını değil aynı zamanda kendi imparatorlukları dışında kalmış olan küçükü büyükü dergi ve gazeteleri de piyasadan silmeye çalışırlar. Örneğin Fransa da son 25 yıl içinde Paris dışında kalan bölgelerde 100 kadar gazete basın tekellerinin bunalımcı baskısına karşı kayıymayarak iflas etmiştir. Paris'te 1946 yılında 40 günlük gazete yayınlanırken bugün yalnız 13 günlük gazete yayınlanmaktadır. Federal Almanya'da beş büyük basın tekeli toplam günlük gazete tirajının % 81'ini ellerinde tutmaktadırlar. Bu da basın tekellerinin yalnız ilercici yayın organlarına değil, kendi dışlarında kalan bütün gazete ve dergilere yönelen bir tehdit olduklarını gösterir. Burjuva dergi ve gazetelerinin sahip oldukları mali olanaklar ve burjuvazinin açık-kapalı baskı yöntemlerine karşı ilercici yayın organlarının sahip oldukları en güçlü savunma aracı, okuyucularının sadakati ve devrimci fikirleri yaymada gösterdikleri kararlılıktır. Örneğin, İtalya işçi sınıfının günlük gazetesi L'Unita pazar günleri gönüllü okuyucular tarafından dağıtılır, hem de tam bir milyon tane. Bu tirajıyla L'Unita, en büyük burjuva gazeteleri olan La Stampa ve Corriere della Sera'nın ulaşmayı hayal bile edemeyeceği bir satış yapar. Batı Berlin'de Die Wahrheit, Belçika'da De Dode Vaan, Avusturya'da Volkstimme hep okuyucuları tarafından dağıtılırlar. Japonya'da her sabah 60.000 gönüllü okuyucu Japonya işçi sınıfının gazetesi Akhata'yı kapı kapı dolaşarak satarlar. Akhata'nın pazar günleri satışları en büyük tirajlı burjuva gazetelerinin tam üç misline ulaşır. İngiltere işçi sınıfının gazetesi Morning Star, sokaklarda fabrikalarda işçiler ve öğrenciler tarafından dağıtılır. İlerici kuruluşların verdikleri reklamlar dışında bir kuruluş bile reklam geliri almayan Morning Star her ay 1.000 sterlin zarar eder ve bu zarar okuyucularının gönderdiği bağışlarla karşılanır.

Tekelci burjuvazinin baskı yöntemleri çeşit çeşittir. Bunlara karşı ilercici yayın organlarının tek silahı okuyucularının yardımlarıdır. Bu yardım olmadan ayakta durmak çok güçtür. Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm için YÜRÜYÜŞ'e yapacağınız katkılar, kendit kuydukları kurallara bile uymayanlara verilecek en güzel cevap olacaktır.

Amerikan emperyalizmi ihracatımıza da ambargo uyguluyor

Silah ambargosunun doğurduğu sorunlar, yeni boyutlar kazanıyor. Cepheciler, işler konusunda, biçimi belirsiz de olsa bir karar alma durumunda kaldı. Kamuoyunun tüm dikkati bu sorunlar üzerinde toplanmış bulunuyor. Bu arada Türkiye ile Amerika arasındaki diğer ilişkiler gözden kaçıyor. Daha doğrusu gözden kaçırılmak isteniyor. İşbirlikçi burjuvazi, silah ambargosu kararını, Amerikan Temsilciler Meclisindeki Yunan sempatanlarının marifeti olarak göstermek ve kamuoyunu yönde şartlamak istedi. Onlara göre Amerikan Hükümeti Türkiye'nin dostu. Doğru, dost. Ama kimin? İşbirlikçi burjuvazinin.

Ekonomik ambargo

Emperyalizm bir bütün. Bir ülkedeki varlığı yalnızca o ülkedeki üsle-re dayanmıyor. Egemenlikleri altındaki ülkeyi ekonomik olarak sömürmek ana amaçları. Ekonomik sömürsünü sürdürmede her çeşit yolu deniyor. Çıkarları doğrultusunda sapan ülkelere gerekli ders vermektan sakınıyor. Yalnız unutulmaması gereken nokta, emperyalizmin yenilmez olmadığı.

İşbirlikçi burjuvazi, kedi pisliliğini örtercesine, silah ambargosundaki suçlu Amerikan Temsilciler Meclisine yıkmaya çalıştı. Öte yanda Amerikan Hükümetinin, Türkiye çıkışı ithalatta ülkemiz aleyhine aldığı kararı kamuoyunun gözünden özenle kaçırdı. Bu konu kitle haberleşme araçlarında yeterince yer almadı.

ABD Ticaret Kanununun özellikle az gelişmiş ülkelerden yapılan ithalatta "Genel Tercihli Rejim" uygulaması olanağı sağlıyor. Kanun uyarınca tercihli rejimden yararlanacak ülkeleri Başkan Ford saptıyor. Bu rejimden yararlanan ülkeler ihrac ettikleri mallar için gümrük vergisi ödemiyor. Bu da satış olanaklarını kolaylaştırıyor.

Başkan Ford 1975 başında aldığı bir kararla, Türkiye'yi, 23 gelişme yolundaki ülke ile birlikte, "Genel Tercihli Rejimden" yararlanması mümkün, ancak durumu "bir değerlendirme ve incelemeyi" gerektiren ülke statüsüne aldı. Bu durumda Türkiye, Amerika'ya ihracatında kolaylıklardan yararlanamayacak. Böylece İşbirlikçilerin üzerine toz kondurmak istemediği Başkan Ford, Türkiye'nin ihracatına ambargo uyguluyordu.

İşte, işbirlikçi burjuvazinin, çıkarlarını sürdürebilmek, Amerikan emperyalizmiyle birlikte, Türkiye işçi sınıfının ve tüm emekçi sınıfı vetabakaları için emeğini sömürebilmek için ortaya attığı "dost" (3) Amerikan Hükümeti sloganının içyüzü.

Ford'un bu kararı, İşbirlikçileri hayrete düşürürken, Dışişleri Bakanlığını da şaşkına çevirdi. Harılcıyemiz böyle bir kararı aklının köşesinden dahi geçirmiyordu. O kadar hazırlıksızdılar ki kararın nedenlerini dahi kesinlikle bilmiyorlardı. Ancak tahminlerde bulunabiliyorlardı. Bir süre sonra gerçek neden öğrenilebildi.

Türkiye ile birlikte kara listeye

TÜRKİYE - ABD DIŞ TİCARETİ

Yıllar	Genel içinde			Genel içinde		
	İthalat (1.000 \$)	Yüzde	Sıra	İhracat (1.000 \$)	Yüzde	Sıra
1923	6635,5	7,64	4	4049,7	7,97	5
1925	10.462,4	8,11	5	13.592,7	13,24	3
1930	2.871,9	4,13	8	8.391,7	11,76	4
1935	4.916,1	6,96	3	7.676,0	10,07	2
1940	5.406,1	10,80	5	11.425,6	14,12	2
1945	17.049,3	17,58	2	73.747,1	43,83	1
1950	70.068,0	24,53	1	44.484,3	16,89	2
1955	111.296,8	22,37	1	48.639,8	15,52	2
1960	120.609,6	25,76	1	58.543,2	18,25	1
1965	160.638,4	28,09	1	82.329,4	17,75	1
1970	206.045,0	21,74	1	56.234,0	9,56	2
1974	350.358,0	9,28	1	144.196,0	9,41	2

alınan diğer 22 az gelişmiş ülke, Ortak Pazarla ilişkilerini, Amerikayı rahatsız edecek derecede geliştirmişdi, Emperyalizmin devgüdü Amerika, ağırlığını ortaya koyarak büyüklüğünü bir kez daha onaylatmak istiyordu. O en büyüğü ve ona her alanda boyun eğilmeliydi, Ortak pazarda ilişkiler onun bağısladığı ölçülerde ceryan etmeliydi. Asırı eğilimlere hoşgörülü olamazdı.

Amerika Ticaret Kanununun 502 (b) 3 maddesi, Genel Tercihli Rejimden yararlanacak ülkeler için bazı kriterler getiriyor. Başka ülkelerle yapılan ticaretin, Amerikayla yapılmakta olan ticareti bozmaması gerekiyor. Tercihli rejimden yararlanmak isteyen ülkeler bu yönde Amerikaya teminat vermek zorunda. Türkiye'nin de Ortak pazarla olan ilişkilerinin Amerikayla olan ilişkilerini etkilemeyeceğine dair teminat vermesi gerekiyor. Türkiye'nin, rejimden yararlanması için, 1 Ocak 1976 ya kadar, konuya ilişkin görüşmeler yapmaya hazır olduğunu ve Amerikayla ticari ilişkilerini, Ortak Pazar ilişkilerinin bozmayacağını bildirmesi gerekiyor.

Türkiye-ABD dış ticareti

Türkiye Cumhuriyeti kurulduğundan bu yana, Amerika Birleşik Devletleriyle dış ticaret ilişkileri içinde bulunmuş, 1923-1974 yılları arasında bu ticari ilişkiler süregelmiş. Genel bir değerlendirme ile, Amerikanın, Türkiye dış ticareti içinde önemli bir yeri var.

Tablonun ilginç bir yönü, 1925-1945 arasında Türkiye'den yana gelişen dış ticaret, 1950'den bu yana sürekli ve önemli açıklar veriyor. 1945'ler sonrası savaşın son bulup, Türkiye'nin, kendisini Amerikan emperyalizminin kucağına attığı yıllar. O günlerden bu yana ABD kendi yararına işleyen bir dış ticaret ilişkisi içinde. Bu ilişkinin bozulmasına karşı, Kendi açısından, maddi yönden çok prestij önemli. Asya'da şamar oğlanına dönen Amerika, mevcutlar üzerinde ekonomik baskıda bulunarak kendini tatmine çalışıyor.

Türkiye Ortak Pazarla 1963'de anlaşma imzaladı. 1963-1974 yılları itibarıyla Türkiye-ABD dış ticaretinde oransal olarak bir düşüş var. Amerikadan ithalatın, genel ithalattaki yeri 1963'de % 31 den, 1974'de % 9'a düşüyor. Aynı biçimde ihracat da % 13,53'den % 9,41'e iniyor. Buna karşın Ortak Pazarla olan dış ticaret sürekli bir gelişim gösteriyor. Türkiye dış ticaretinin hemen hemen yarısı bu ülkelerle. İşte ABD'nin hazmedemediği nokta bu.

Bu olgu bize aynı zamanda emperyalizmin iç ilişkilerini de gösteriyor. Emperyalist ülkeler bütünlüğü de, kendi iç ilişkilerini taşıyor. Bunların uzlaşmazlığına iddia etmek güç. Bu ülkeler içinde Amerika'nın, ayrı bir önemli yeri var. Baş patronun olduğu mutlak. Fransa'yla olan uçak savaşını nası kazandığı biliniyor.

Veriler, Türkiye'nin dış ticaretinde ABD'nin yerinin hiç değilse gerilediği izlenimi verebilir. Bu önemli bir yanığı olur, Dünyanın hızla değişen ko-

şulları her alanda olduğu gibi, dış ticarete de yeni olguları beraberinde getiriyor.

Bu yeni olgu "çok uluslu şirketler". "Birden fazla ulus şirketleri bir araya gelerek bütünlüyor. Bu bütünlüşme ülkelerarası ticareti etkiliyor. Bu ticaretten elde edilen kar, çeşitli ülkelerdeki ortaklara dağılıyor. Doğal olarak büyük bir kısmı da ABD'deki ortaklara gidiyor. Bu durumda ithalatın kaynağını saptamak olanaksız.

Türkiye, tükettiği petrolün büyük bir kısmını dışarıdan getirir. İstatistikler, petrol ithal edilen ülke olarak Arap ülkelerini gösterir. Amerika'dan petrol ithalatı gözükmez. Türkiye'ye petrol getiren kimdir? Kuşkusuz dev petrol şirketleri, Mobil, Shell gibi. Bu şirketlerin karları, Arap ülkelerine mi gider yoksa Amerikalı ya da İngiliz ortaklarına mı?

Amerika bastırıyor

Türkiye'nin kara listeye alınması tüm bu veriler ışığında politik bir karar olarak da değerlendirilebilir. Silah ambargosu. Hem ekonomik hem de politik içerikli bir karar. Her şeye rağmen, İşbirlikçi burjuvazi üzecek ama, ABD kararında ısrarlı. Türkiye'yi mutlaka dize getirmek istiyor.

Bu amaçla ABD Mr. Stephen Lande'yi Ankara'ya yolladı. 17 Temmuz günü gelen Lande ile 18 Temmuz'da Dışişleri Bakanlığında bir toplantı yapıldı. Konuya ilişkin görüşler karşılıklı olarak belirtildi, Amerika teminat istiyordu.

Ancak işin ilginç bir yönü var. Türkiye Ortak Pazarla daha önceden bir anlaşma imzalamış. Bu anlaşma 1973 yılında yürürlüğe giren "Katma Protokol." Bu Protokol, Parlamento tarafından da onaylandığından iç hukukun bir parçası. Anlaşma hükümleri böyle bir teminatın verilmesine olanak sağlamıyor. Bu koşullar altında Türkiye için ne işa ya ne de Musa'ya yaranmak mümkün.

Emperyalizmle içli dışlı olmanın somut sonuçları ortada. Kendi iç ilişkilerinin yükünü de azgelişmişlere aktarıyorlar. Onların emekçilerine yüklüyorlar. Emperyalizm büyük ve güçlü bir bütün. Ancak yenilmez değil. Bu bütünü iyi tanımak, ilişkilerinden yararlanmak zorunlu. Ama bu, milliyetçilikten, İşbirlikçi burjuvazinin çıkarlarını kollamayı anlayan Cephe Hükümetinin harcı değil.

TÜRKİYE, EMPERYALİZM VE BAĞLAR

Mehmet Aközer

Türkiye'de çelişkilerin hem sayıca arttığı, hem de yoğunlaştığı bir dönem yaşıyoruz. Bunalım dönemlerinde bu çok doğal bir algı. Çelişkilerle yalnız ekonomik, toplumsal ve siyasal alanlarda karşılaşmıyoruz. Bu çelişkiler ideolojik plana da yansıyor, bir kavram karşılığı doğuyor. Toplumun siyasal planda karşılaştığı çelişkiler, ideolojik planda açmazlar, çözümsüzlükler biçiminde toplumu çalkalıyor.

Bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de bu bunalımın kaynağı, burjuva iktidarların yarattıkları sorunları çözemez durumda olmaları. Türkiye'nin dış politikada sürüklendiği bunalım, bir yandan bağlı bulunduğu emperyalist dünya sistemi bunalımının yansıması, diğer yandan da Türkiye'nin geri kapitalist yapısının ürünü. Bu bunalımın aşılması, ancak Türkiye'nin kapitalist dünya sisteminden kopması ve sosyalizm yoluna girmesiyle mümkün.

Burjuvazi ve burjuva ideolojisi yalnız içeride değil, belki içerdekenden daha da fazla dışarda, iflas noktasına gelip dayanmış durumda. Bu, yalnız yüz küsur günlük MC iktidarı algusuyla sınırlı değil. Bu, MC iktidarının kurulmasından çok önce başlamış bir bunalım ve bundan sonra da burjuva iktidarlar sürdürülecek sona ermeyecek. Dış politika bunalımının, CHP'nin öncülüğündeki geçen koalisyona döneminde doğması ve özellikle dış politika sorunlarının bu koalisyona çökertmesi bir rastlantı değildir. Bir siyasal parti, dış ilişkilerini hükümeti sırasınca kurmaya çalışıyor ve başarmıyorsa; andan sonra da muhalefet olmaya sıra gelince bu işe girişiyorsa, bu, ülkedeki dış politikabunalımının o partiyi desardığından başka anlam taşımaz. Bu durum, kapitalizmin Türkiye'deki genel bunalımının ideolojik plana ne denli geniş boyutlarda yansıdığına ve bütün burjuva akımlarının kapasitesinin bir göstergesidir.

Sonuç olarak, Türkiye'nin dış politika sorunlarına burjuva ideolojisinin sınırları içinde bir çözüm bulunmanın artık olanaksız olduğu söylenebilir.

Türkiye'de cevabı aranıp da bir türlü bulunamayan sorunlardan biri, çeyrek yüzyıldır sürdürülen "Batı ittifakının", bugün bu ittifakın baş aktörleri tarafından nasıl olup da çözümlene noktasına getirildiğidir. Dünya kapitalist sistemiyle girilen ittifak, yaygın ve resmi ideolojiye göre "hür dünyayı", "demokrasi dünyasını" korumak amacıyla gütmektedir. Böyle olduğuna göre, bu ittifakın, üye ülkeler arasında uyumlu bir politikanın saptanmasını sağlaması, üye devletlerin ortak çıkarlarına dayanması beklenir. İttifakın güçlü üyesinin, bu ittifakı karşı baskı aracı olarak kullanmasını" anlamak mümkün değildir."

Oysa olaylar bunun tam tersine olduğunu göstermiştir.

İttifakın temeli

Türkiye'de Batı ittifak sisteminin bunalımın nedenlerini arayıp da bulamayanların asıl kaçırdıkları nokta, Batı ittifak sisteminin gerçek temelleri. Bu ittifak sisteminin bunalımı ve bunalımın Türkiye'nin dış politikasında bu denli ağır sonuçlarla yansıması, bu ittifakın niteliğine dayanmaktadır. Başta NATO olmak üzere tüm "Batı ittifakı"nın bunalımı, Türkiye-Amerika ilişkilerinin ötesinde bir kapsama sahip ve Türkiye'de iktidarları ellerinde tutanların dış politikada karşılaştıkları bunalım yine bu ilişkileri aşan bir kapsamda ele alınmak zorunda.

İkinci dünya savaşı sonrası dönemde kapitalist Batı sisteminin bunalımsız geçirdiği bir zaman aralığı yak gibidir. Gerçi son bir-iki yılda bu bunalım saklanamaz boyutlara varmıştır. Örneğin, artık ittifak içindeki ülkelerde keskin siyasi rejim değişiklikleri gözlenmekte, bazı ülkeler kapitalizme ve emperyalizme karşı bir politika benimsemekte, ittifakın askeri ve siyasal temelleri açıkça sallanmaktadır. Fakat, emperyalist blok politikasının çelişkileri dalu olduğunu görmek için o kadar yakınlara gelmek gerekmez. Bu ittifak sisteminin, üye ülkelere yalnızca sıkıntı ve acı getirdiğini hatırlamak yeter. NATO'nun, bugüne kadar

tirdiğini hatırlama yeter. NATO'nun, bugüne kadar "kendi bünyesindeki faşist rejimleri" ve diktatörlükleri destekleyerek ayakta durduğu, NATO'nun en yüksek yetkilileri tarafından itiraf edilmektedir. NATO, yalnız faşist rejimleri desteklemekle kalmamış, Yunanistan'da olduğu gibi hoşuna gitmeyen gelişmeler gördüğü ülkelerde, demokrasiye bağzlamıştır. Üstelik ittifaka katılmayan ülkelere de el uzatılmış, aynı yöntemler bu ülkelerde uygulamaya çalışılmıştır. Bugün, yarım yüzyıllık faşist yönetimden sonra demokrasi yoluna giren Portekiz'in NATO'dan çıkarılmasına ve bir başka fa-

şist rejimin, İspanya'nın NATO'ya alınmasına çalışılmaktadır.

NATO, kapitalist ülkelerin sosyalizme karşı güçlerini birleştirmek amacıyla ikinci dünya savaşının ertesinde kuruldu. Emperyalist dünya sistemi, ikinci dünya savaşından güçsüz çıkmıştı. Savaş sonrasında, ABD emperyalist dünya sisteminin liderliğini ele geçirdi. Emperyalizmin ideolojileri, kapitalizmi yeniden eski gücüne kavuşturmak ve savaş sonrasında bir dünya sistemi haline gelmiş olan sosyalizmi teçrit ve tehdit etmek için çeşitli tasarımlar hazırladı. Bu tasarımların biri, askeri ve siyasal bloklar oluşturarak sosyalizme karşı tek bir güç oluşturmak, kapitalist devletlerin dış politika ve silahlanma alanında uyumlu bir politikayürütmelerini sağlamaktır. Askeri blokların güttüğü ikinci amaç da, emperyalist ülkeler arasındaki ittifakta Amerikan emperyalizminin hegemonyasını sağlamaktır.

İkinci dünya savaşının sonuçlarından biri de emperyalizmin sömürge sisteminin dağılması olmuştu. Kısa bir süre içinde çök sayılda Asya ve Afrika ülkesi siyasi bağımsızlıklarını kazandı. Sosyalist dünya sisteminin varlığı, bu süreç için elverişli koşullar yaratıyordu. Bu ülkeler, siyasal bağımsızlıklarını kazandıktan sonra, ekonomik bağımsızlıklarını da kazanmak için mücadele etmeye kararlıydılar. Emperyalizm için, yeni egemen devletleri yeniden doğrudan bayınduruk altına almak artık olanaksızdı. Karşılaşık ve ince bir mekanizma oluşturmak zorunlu oldu.

Emperyalizmin bağımsızlığını yeni kazanan ülkelerin bağımsız, anti-emperyalist bir doğrultuya girmelerini önlemek için başvurduğu yöntemlerden biri, bu ülkeleri askeri bloklara sokmak, onların tapraklarında askeri üsler kurmaktır. Bunun sağlayamadığı durumlarda, komşu ülkelerde aynı yöntemlere başvuruyor, o ülkelerdeki gelişmeleri böylece kontrol etmeye çalışıyor. NATO'nun yanında, CENTO, SEATO, ANZUS

ve OAS gibi askeri bloklar bu amaçla kuruldu.

Bunalımın temeli

Şimdi Türkiye'de yaşanan bunalım, emperyalizmin bu blok politikasındaki bunalımının Türkiye'ye yansımasından başka birşey değildir. Kıbrıs olayları, emperyalist blok sisteminin açmazı için tüm dünyada verilen ilk örneklerin arasında yer alıyor. Fakat örneklerinin bununla sınırlı olduğunu sanmak bir hayal. Blok politikasının açmazını gösteren ilk örnek, NATO'nun kuruluşundan çok kısa bir süre sonra yaşandı. 1954'te Fransa Ulusal Meclisi'nde yapılan bir ayılamada Avrupa Savunma Topluluğu projesi reddedildi. 1960-64 yılları arasında Çok Taraflı Nükleer Kuvvetlerin oluşturulması konusunda NATO içinde yoğun ve uzun bir tartışma ortaya çıktı. 1963'te, İngiltere'nin Ortak Pazar'a katılması üye ülkeler arasında büyük ayrılıklara yol açtı. 1966'da Fransa NATO'nun askeri örgütünden ayrılmak zorunda kaldı.

Emperyalist ittifak sistemi içindeki bu ayrışma, emperyalist ortaklar arasındaki güçler dengesindeki değişimlerle daha da hızlandı. NATO'nun kurulmasından çok kısa bir süre sonra, Avrupa ülkelerinin ekonomik potansiyellerini yavaş yavaş arttırmaları sonucunda, ekonomik ayrılıklar su yüzüne çıkmaya başladı. 1956'dan sonra, NATO yöneticileri, üye ülkelerin askeri olmayan alanlarda politikalarını koordine etmek amacıyla bir komite kurulmasını zorunlu gördü. Komitenin amacı, tek tek ülkeler kararlarını almadan önce gerekli tartışmaların yapılmasıydı.

Bugün, dünya kapitalizmi içinde Amerika Birleşik Devletlerinin baskın gücü gitgide azaldı. Avrupa ülkeleri ve Japonya, ABD ile ekonomik alanda boy ölçüşecek duruma değilse de, ikinci dünya savaşında ABD'nin en ciddi rakibi haline geldi. Avrupa ülkeleri, siyasal, ekonomik ve hatta askeri planda ABD'den bağımsız bir politika gütmeye çalışıyorlardı. NATO'nun, emperyalist devletler arasında tek bir silahlanma sistemi oluşturma amacı yarı yolda kaldı. Bunun da nedeni, bu alanda askeri sinai tekellerin çıkarlarının kıyasıya çarpışmasıydı.

Sosyalizmin gücü

Emperyalizmin blok politikasının geçirdiği bu bunalımın kaynağında, temel amacının günden güne tarihe karışması yatmaktadır. Sosyalizme karşı mücadele edecek bir kuvvet üstünlüğü yaratma amacı ile emperyalist dünyanın alanlarını arasında derin bir uçurum vardır. Sosyalist sistemin ortan ekonomik gücü, ve kapitalizmin tehdidini dengelemeyi başaran askeri potansiyeli dünyadaki güçler dengesini değiştirmiştir. Bunun sonucunda sosyalist dünya "barış içinde birarada yaşama" politikasını kapitalist ülkelere benimsetmiştir. En azından kapitalist devletler bu ilkeyi benimser görünmek zorundadırlar.

Kaldı ki, sosyalizme karşı birleşme hedefi, yine de emperyalist devletlerin bütün askeri kanullarda anlaşmasını sağlayamamaktadır. Aksine, savaş hazırlıklarının yoğunlaştığı her dönemde, askeri bir çatışmanın doğurduğu tehlikeler emperyalist kamp içinde biraz daha iyi anlaşılacaktır. NATO'nun tarihi, uluslararası alandaki her askeri bunalımın, bu blok içindeki çelişkileri arttırmaktan başka bir işe yaramadığını göstermiştir. 1962'de Karabiber'de ortaya çıkan bunalım, Fransa'nın NATO'nun askeri örgütünden ayrılmasını hazırlayan etkenlerin arasında önemli bir yer tutar. ABD'nin Vietnam serüveni, Avrupa'da müttefiklerini büyük huzursuzluğa sürüklemiştir. Batı Avrupa ülkeleri, Avrupa'dan gelen her türlü baskıya rağmen Amerika'yı desteklemeyi kabul etmemişlerdir. 1973 sonbaharında Arap-İsrail savaşı sırasında Amerika'nın Avrupa'daki NATO üslerine İsrail'e yardım için kullanması, batı Avrupa ülkelerinin Amerikan politikasına karşı ilk kez doğrudan tutum olmasına neden olmuştur.

Askeri harcamaların artırılması, kapitalist ülkelerdeki ekonomik bunalımı artıran ayrı bir etkenidir.

YALIST BLOKLAR ANTISIZLIK

Bu etkinin gitgide daha yoğun olarak duyulması, bir çok Avrupa ülkesini askeri harcamaların ve kredilerin azaltılmasını istemeye yöneltmiştir.

Kapitalist ülkelerde blok politikasına karşı bugün bir muhalefet boş göstermiştir. Blok politikası, NATO'nun Avrupa'lı üyelerinin aktif bir dış politika yürütmelerini engellemektedir. NATO blokunun bir sözde "ortak düşman" hedef olması buna engeldir. Kaldı ki, güçlü ile daha az güçlü arasındaki alt-üst hiyerarşisi, eşitsizlik ve eşitsiz gelişme kanunu, emperyalizmin birleşme eğiliminin içinde saklıdır. Emperyalist bloklar, sistem içindeki çelişkilerin yine sistem içinde çözülmesini amaçlamaktadır. Ne var ki, çelişkilerin kaynağında eşitsiz gelişme kanunu yattığı için, buna dayalı blokların çelişkilerin çözümüne yararlı olması olanaksızdır. Bu yüzden, emperyalist bloklar her geçen gün daha büyük bir keşmekeşin yuvası olmaktadır. Tekelci devlet kapitalizminin yarattığı ulusal ve uluslararası çelişkilerin çözümü, ülkeler arasında nitelik olarak farklı, karşılıklı çıkarı temel olan, demokratik bir işbirliği zorunlu kılmaktadır. Bu, kapitalist ülkelerdeki anti-teknelci mücadeleyi barış için ve emperyalist bloklara karşı mücadeleyi birleştirmektedir. Tek tek ülkeler içinde siyasal güçler dengesinin gitgide sola kayması, bu yüzden burjuva partilerini de seçim propagandalarında barışçı bir politikanın savunuculuğunu yapmaya yöneltmektedir. Helsingki'de toplanan zirve, Avrupa'daki anti-teknelci mücadelenin burjuva iktidarın zorla da olsa kabul etiketleri başarılarından biridir.

Sonuç olarak, emperyalist blok politikasının bugün dünya ölçüsünde geçirdiği bunalım, birbirinden kopuk olayların sonucu değil, emperyalizmin dünya ölçüsünde sosyalizm ve barış güçleri karşısında gerilemesinin, kendi iç çelişkilerinin ağırlığı altında güçsüz düşmesinin bir sonucudur. Türkiye'de burjuva ideologlarının bu bunalım için bir neden aramaları boşunadır. Bazıları, bu bunalım için blok liderinin "basiretsiz" politikasını, iç politika davalarıyla çalkalanmasını neden göstermektedirler. Bazıları ise, Avrupalı ittifak üyelerinin "sorusuz" politikasından dem vurmaktadır. Kimileri de, Sovyetler Birliğinin kurnazlığından yakınmaktadır. Oysa tarihin gelişimini, "basiretsiz"lik, sorumsuzluk yada kurnazlık değil, kapitalizmle sosyalizm arasındaki objektif güçler dengesi belirlemektedir.

Yeni demagoji

Son aylar içinde Türkiye'de burjuva ideolojisinin açmazı, çözüm getiremezliği, birincisinin yansıması olarak bir başka dış politika alanında da kendisini gösterdi. İşbirlikçi burjuvazinin temsilcileri ve onlar kadar "kurnaz" olamayan küçük burjuva ideologları, blok politikasının iflasına karşı bir alması aramaya başladılar. Bağlantısızlık sözü bu illere de dalandı.

Burjuva ideolojisinin çelişkileri, "bağlantısızlık" kavramının tartışılmasında ilginç bir tarzda yansıyor. Bir yandan bağlantısızlık askeri blokların dışında olmak gibi sınırlı bir kapsama indirgeniyor, diğer yandan da "bağlantısızlık" politikasının özünde yer alan bazı nitelikler bu politikaya yakıştırılmak isteniyor. Bütün bu kargaşanın temelinde ise, Türkiye'yi, emperyalizme karşı yine aktif bir politika izlemeyen, anti-komünist rotasını sürdüren bir politikada tutmak gibi tek bir amaç yatıyor.

"Bağlantısızlık" kavramı, ikinci dünya savaşından itibaren bağımsızlığı kazanan devletler tarafından ortaya atılmış bir kavram. Görünüşte, "askeri bloklara katılmamak" bu politikanın tanımlayıcı niteliği. Siyasal bağımsızlığı kazanan ülkeler, askeri bloklarda yer almama, topraklarını yabancı ülkelere yer vermemesi konusunda büyük özen göstermişler ve göstermektedirler.

İşin aslı

Ne var ki, "bağlantısızlık" kavramı bunlarla sınırlı değildir. Bu kavramın tanımı 1961'de Kahire'de, bağlantısız politikayı benimsemiş 22 ülkenin katıldığı

konferansta şöyle yapılmıştır: "Ülkenin politikası bağımsız almalıdır, barış içinde birarada yaşamının ve bağlantısızlığın ilkelerine dayanmalı yada bu politikaya yaklaşmalıdır. Söz konusu ülkenin ulusal kurtuluş için mücadeleyi desteklemesi, hiçbir kolektif askeri ittifaka katılmaması, herhangi bir büyük devletle ikili ittifaka girmemesi, hiçbir büyük devletin kendi topraklarında askeri üs kurmasına izin vermemesi gerekir." Görüldüğü gibi, bağlantısızlığın ilkelerinin başında "bağımsızlık, barış içinde birarada yaşamaya bağlılık ve ulusal kurtuluş hareketlerini destekleme" yer almaktadır. Askeri bloklarda yer almama, bu anti-emperyalist, anti-sömürgeci politikanın doğal ve zorunlu sonucudur.

Bağlantısız dış politikanın gereğince kavranması için, bu politikanın doğduğu koşulları iyice kavramak gerekir. İkinci dünya savaşından sonra emperyalist sömürge sisteminden kopan ülkeler, bağımsızlıklarını korumak ve güvenlik içinde gelişmelerini sağlamak için elverişli koşullar aradılar. Hedef, sömürgeciğin bütün kalıntılarının sökülüp atılmasıydı. Sömürge sisteminin ortadan kalkması, sömürgeciğin de yok olması için yetmemişti. Bir yandan emperyalizmin bu geri ülkelerdeki ekonomik üsleri hâlâ dururken, emperyalizm, "dış ticaret", "ekonomik yardım" gibi yollarda yeni kâleler kazanmak için ileri atılmıştı. Oysa, bağımsızlığını yeni kazanan ülkelerin pek çoğunda, sömürge ekonomisinin yıkılmasını arzulayan, kendi ekonomik gücünü güven altına almak isteyen ve iç pazarı genişleterek denetimine almaya uğraşan ulusal burjuvazi iktidarı ele geçirmişti. Bu yüzden, bu ülkelerin önemli bir kesiminde, emperyalizme ve emperyalizmin aldığı yeni biçimlere karşı mücadele eden, dünyada barış ortamının gelişmesini, emperyalist ve sosyalist sistem arasındaki gerginliğin yumuşamasını, uluslararası işbirliğini hedef alan bir dış politika taraftar ve güç kazandı. Bu politika, 1947 ve 1949'da Delhi'de, 1954'te Seylan'da, (şimdi Sri Lanka), 1955'te Bandung'ta, 1961'de Kahire'de ve

Belgrad'da ve bundan sonra çeşitli zamanlarda ve çeşitli vesilelerle, bloklar dışında kalan ülkelerin toplantılarında anıylandı ve geliştirildi.

Sömürgeciğe karşı çıkma ve barış içinde birarada yaşamadan, uluslararası işbirliğinden yana olma, bağlantısız politikaya, dünya sorunlarında pasif değil aktif olan bir nitelik verdi. Bu nedenle bu politika, "pozitif nötralizm" deyimile anılmaya başlandı.

Türkiye'de "bağlantısızlık" kavramının çarpıtılmasının politik özü, işte bu noktada ortaya çıkmaktadır.

Bağlantısızlığın anti-emperyalist özü gizlenmekte, bazı Batı Avrupa ülkelerinin "sürekli nötralizm" olarak adlandırılan politikasıyla eşdeğer gösterilmek istenmektedir. "Sürekli nötralizmin" klasik örnekleri, İsviçre ve Avusturya'dır. Bu ülkeler, uluslararası sorunlara katılmakta kendilerini sınırlamakla, barış içinde bir arada yaşama çalışmalarında aktif olmamakla, emperyalizme karşı cephe almamakla diğerlerinden ayrılır. Buna karşılık, Asya ve Afrika ülkelerinde rastlanılan "nötralizm", ulusal kurtuluş mücadelesinin bir parçası ve devamıdır. Kaynağı, o ülkelerin coğrafi konumunda değil, toplumsal ve ekonomik gelişmişlik düzeyinde ve barış ortamına duyulan ihtiyaçtır.

Emperyalizme karşı mücadele, bağlantısız ülkeleri, uluslararası sorunlarda çoğunlukla sosyalist ülkelerle kurulan ekonomik işbirliği, bağlantısız ülkelerin dış ilişkilerinde belirleyici bir yer tutar. Bu işbirliği, hem bu ülkelerin kapitalist devletlerle daha eşit koşullarda ilişki kurmalarını ve onlara karşı bağımsızlıklarını korumalarını, hem de geriliğe karşı mücadeleden hızla ilerlemelerini olanaklı kılar. Sosyalist ülkelerin ekonomik desteği, öncelikle ekonomideki devlet kesiminin güçlendirilmesine yöneliktir; böylelikle, bu ülkelerin sosyalizme doğru ilerlemelerinin ön koşullarını yaratır.

Eski hamam yeni tas

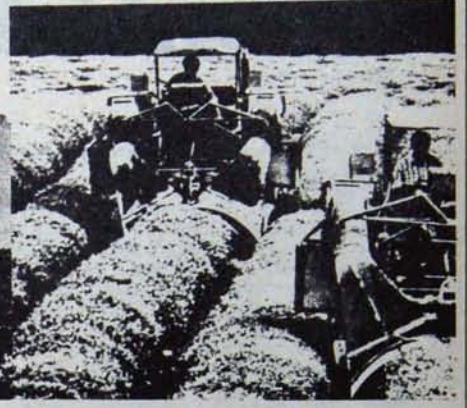
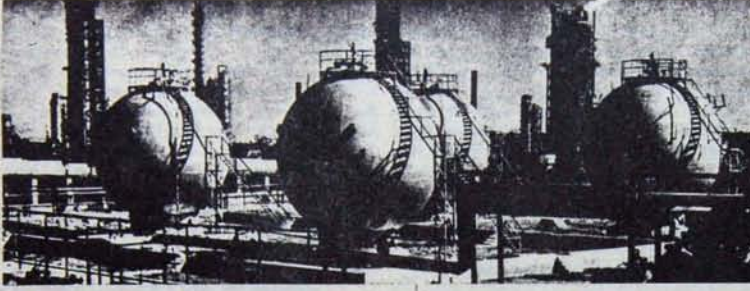
Türkiye'de son zamanlarda bir "üçüncü dünya" fetişizminin yaratılması, üçüncü dünyanın "üçüncü blok" gibi lanse edilmesi, kapitalist sistemden kopup "komünizmin kucacağına düşmemenin" ilacı olarak gösterilmesi, burjuva ideolojisinin bir "varyantı"ndan başka bir şey değildir. Burjuvazi, kendi Amerikancı ideolojisinin çöküşü karşısında, ülkede anti-emperyalist bir potansiyelin gelişmesinden korkmakta ve bu tehlikeyi sosyalist dünyaya karşı bir düşmanlıkla dengelemek istemektedir. Bazı küçük burjuva ilericilerinin, müzmin, kraldan çok kralcı anti-komünizmi de buna hizmet etmektedir. Hatta, burjuvazinin, yeni manevrasında güvendiği asil gücün bu "ilericiler" yolduğu dahi söylenebilir.

Üçüncü dünyayı, sosyalizme karşı bir "blok" olarak görenlerin 1955'te Bandung'ta Türkiye'yi üçüncü dünyadan koparan tartışmanın ne olduğunu hatırlamaları gerekir. Türkiye'yi bütün dünyanın gözünde o zaman emperyalist Batı'nın uzantısı olarak tanıtan tutum, "uluslararası komünizm tehlikesi"ni taşıdığı gerekçesiyle barış içinde birarada yaşama ilkesine karşı çıkılması, ve özellikle, sömürgeciğe karşı çıkılırken Sovyetler Birliği'nin de adının anılmasının istenmesiydi. Adnan Menderes, o zamanlar, barış içinde birarada yaşamayı, "Sovyet Rusya'nın bir millete hakim olması karşısında, tahakküme maruz kolanların buna katılması" biçiminde yorumluyordu. Şimdi yorum biraz değişmiş gözükmektedir fakat özü aynıdır: Barış içinde birarada yaşama, sözde, dünyanın Sovyetler Birliği ile Amerika arasında bölüşülmesidir.

Bugün karşı karşıya olduğumuz yeni demagoji, burjuvazinin Türkiye'de bağlantısız bir politika izleme gücünden bütünüyle yoksun olduğunun bir kanıtıdır. Emperyalist blok politikasının çıkmazı karşısında burjuvazi, görünüşte bağımsız bir politika ile emperyalizmle ilişkilerini aynen sürdürmenin ön koşullarını elde tutmaya çalışmaktadır. Dünya şartları Türkiye'yi NATO vb. gibi emperyalist bloklardan daha da uzaklaşmaya ittiği takdirde, burjuvazinin izleyeceği politika özünde farklı olmayan bir politika olacaktır.

"Bağlantısız dış politika, ulusal çıkarları savunmaya kararlı iktidarlarla mümkündür. Türkiye'de ulusal çıkarları koruyacak bir burjuva iktidarının kurulabileceğini düşünmek mümkün değildir. Türkiye'nin anti-emperyalist, aktif, barıştan yana, gerçek anlamıyla bağlantısız bir politika izlemesi, ancak ülkede işçi ve emekçi sınıfların iktidara ağırlıklarını koymaları, Türkiye'yi emperyalist ilişkiler ağından koparmaları ve bağımsız bir gelişme yoluna sokmaları ile mümkün olabilir. Başka bir yöntemle Türkiye'nin dünyadaki çıkamaz ve yalnızlığı giderilemeyeceği gibi, ülkenin esenlik içinde gelişmesi de mümkün olmayacaktır.

Sosyalist ülkeler uyumlu ekonomik gelişmelerini sürdürüyor

Türkiye'nin de içinde bulunduğu bunalım bir dünya bunalımı değil, kapitalist dünyanın bunalımıdır. Sosyalist ülkeler bu bunalımı, bu bunalımın iki temel göstergesi olan enflasyon ve işsizliği tanımıyor. İstikrar ve etkinlik, sosyalist ekonomilerin iki temel özelliği. Bunun kaynağı, çalışanların toplumdaki yeri, çalışanlarla üretim aygıtı arasındaki bağ; insanlar orada kendi üretim koşullarının üretimine öncelik veriyorlar, sermayenin yasalarına değil.

Emperyalizmin yalanları ile çarpıtılan sosyalist ülkeler gerçeği ise başka. Emperyalizmin yalanlarını kitlelere yayan sermaye çevrelerinin sözcülerine göre sosyalist ülkelerde işçiler büyük sıkıntılar içinde. Pek çok malların kılığı yüzünden mağazalar önünde kuyruklar uzar gider. Piyasada bulunabilen mallarsa kaba, kötü kaliteli, dayanaksız, pahalı. İstatistikler, rakamlar hep propaganda amacına yönelik. Tam istihdam, sabit fiyatlar hep tepeden tüme bürökratik kararlarla belirlenir.

İşsizliğin ortamı yok

Kapitalizmde, onun tekelci devlet kapitalizmi aşamasında emeğin verimliliği ile tam istihdam arasında onulmaz bir çelişki var. Oysa sosyalist ülkelerde emeğin verimliliği ile tam istihdam arasında paralellik söz konusudur. Verimin artması işsizliğe yol açmıyor. Bu verimliliğin görece olarak az artışı sektörlerde bile bir eksik yatırım politikası uygulanmıyor. Tersine, Demokratik Alman Cumhuriyetinde olduğu gibi, kömür üretiminde ve tarımda ek yatırımlarla gecikmeler kapatılıyor. Böylece, ekonominin, verimli yüksek kesimlerinde görülen aşırı birikimle verimli düşük kesimlerdeki değer kaybetme çelişkileri, üretimin sosyal niteliği ile ortadan kalkıyor. Kaynakların planlı bir yeniden dağıtımı ile kesimler arasındaki eşitsizlikler gideriliyor. İşsizliğin önüne geçilmesi, insanların en büyüğünün kökünü kazıyor.

Enflasyon yok

Burjuva iktisatçıları enflasyonu "talep fazlası" diye yutturmaya çalışıyorlar. Çözüm olarak, talebi kısımaya kalkışıyorlar. Talebin kısıması, kitleler için bir yoksulluk politikasıdır. Oysa enflasyonun kaynağı büyük tekelin aşırı karlarıdır.

Bu nedenle, kapitalist ülkelerde enflasyon, ekonomik düzeyde sınıf savaşının bir görünümüdür. Sosyalist toplumda gelir dağılımını sınıf mücadelesi belirlemediğine, iktidar işçi sınıfının elinde

olduğuna göre, enflasyonun da sınıfsal temeli ortada yok.

Buna karşılık, sosyalist ekonomide de tabii perakende mal satışı yapıyor. Piyasada mal kıtlığıyla karşılaşmaması için tutarlı bir fiyat politikası zorunlu. Ancak, sosyalist toplumda, kapitalist toplumda olduğu gibi fiyatlar ihtiyaçların ne ölçüde karşılanacağını belirlemiyor. Aksine, toplumun kaynakları bir plan uyarınca çeşitli ihtiyaçların karşılanması için buralara tahsis ediliyor ve fiyatlar buna göre belirleniyor. Fiyatlar da üretim planlamasına bağlı olarak düşüyor. Böylece, enflasyonun tüm kaynakları kurutuluyor.

Emperyalist propaganda, sosyalist ülkelerde özel topraklarda yapılan üretimin pazarlanmasını, enflasyona yol açacak bir neden olarak abartır. Oysa örneğin Sovyetler Birliği'nde Kolhoz dışı piyasa, toplam tüketimin sadece yüzde 2, 3'ünü kapsıyor. Bu oran gitgide azalıyor da.

Kapitalist ülkelerin "talebi frenleme" politikalarının tersine sosyalist ülkelerde, halkın satınalma gücünü koruma ve artırma politikası uygulanıyor. Bu politika, öte yandan da yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi ile birlikte ele alınır.

Gelirler arttıkça gelirler üzerinden alınan vergiler azalmakta, bu azalma özellikle düşük gelirlielerde gözlenmektedir. Oturulan evin bakım giderlerine katılma payı olarak kabul edilen konut kirası ailenin gelirinin ancak % 5 ini oluşturmaktadır. Sağlık ve eğitim hizmetlerinin tümüyle parasız olması yanında çocukların ve yaşlıların bakımını da toplum üzerine almaktadır. Bugün Sovyet tiyatroları, sinemaları, konser salonları, kütüphaneleri, müzeleri okuyucu, seyirci, dinleyici sayısı bakımından dünyada en ön sırada yer alıyorsa, bu, burjuva iktisat biliminin sözlüğünde yer almayan bir "gerçek gelir" düzeyinin varlığını gösterir.

Hiç mi sorun yok?

Enflasyon, işsizlik, karabors yok, ama komünist topluma geçiş sürecini yaşayan sosyalist ülkelerin çözmek durumunda oldukları pek çok sorun var. Ne var ki üretim ilişkilerinin niteliği, siyasal iktidar, bunların halk yararına çözümlüne olanak veriyor. Bu sorunlardan biri, üretici fonların ve yatırımların üretimin kendisinden bile hızlı artması. Örneğin 1960-73 arası Sovyetler Birliği'nde üretim 2, 4 katı, üretici fon-

larsa 3 katı arttı. Bu gelişmenin sonucu olarak maddi üretim fonlarının gerileme kalan bir gelir artışıyla karşılaşıyor, bu da ikmal aksamalarına, tüketim düzeyinde ise malların daha modernleriyle değiştirilmesinde bazı gecikmelere yol açıyor.

Bu tikanıklığın temelinde, çalışanların önemli bir kesimi için, emeğinin hala yeterli bir verimlilikte olmayışı yatıyor. Kalan kesimin sağladığı birikim, çalışanların tümünün gereksinmelerini karşılamak durumunda.

Yatırımlardan tüketime dek yansıyan bu ve benzeri gerilemeler, zam furyasına dönüşmüş, kitlelerin yaşam düzeylerinde bir düşüşe yol açmıyor. Arz, talep ve fiyat arasındaki ilişkiler sorunu, kapitalizmdeki gibi ticari ağlaların, parazit maliye sisteminin yeniden ayarlanması ile değil, üretimin sosyal talebe uyurulması ile çözülüyor. Kapitalist ekonomideki arz-talep dengesi, fiyatlar yükseltilerek, yüksek tutularak sağlanır. Sosyalist ülkelerde ise üretimin demokratikleştirilmesi, çalışanların yönetime daha etkin olarak katılmaları, üretim/tüketim ilişkisini toplum yararına çözüyor.

Kapitalist ülkelerde maliye sistemi tekelci yararına sürekli bir yeniden dağıtım politikası uygular. Sosyalist ülkelerdeki yeniden dağıtım ise enflasyon doğurucu değil. Çünkü özel sermayenin kârına katkı olarak belirliyor, tersine sosyal yararlılığı üretme aktarmalar biçiminde ortaya çıkıyor. Ayrıca bu yeniden dağıtım politikası ile üretim koşullarının üretimine katkıda bulunuluyor. Çalışanların gelir düzeyi korunuyor. Gene bu yeniden dağıtım politikası ile genel bütçenin yükü hafifletiliyor, buna karşılık işletmelerin yetki ve sorumlulukları artırılıyor. Bu konudaki temel eğilim, subvansiyonları ve kesintileri karşılıklı olarak azaltmak, giderik ortadan kaldırmak yönünde.

Bunalımın etkileri

Kapitalist dünyayı sarsan bugünkü bunalım karşısında sosyalist ülkelerin ilk işi kendi aralarındaki ilişki ve bağları daha da sıklaştırmak oldu. Haziran'ın sonlarında Budapeşte'de yapılan Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi (COMECON) zirvesi bu işbirliğini daha da pekiştirdi. Antiemperyalist ülkelerle sürdürülen tekelci olmayan ekonomik ilişkiler de sosyalist ülkelerin bunalım karşısında takındıkları tavırdır.

Ne var ki dünyamızın önemli bir bölümü hala emperyalizmin sömürü

alam, kapitalist bunalımın etkisi altındadır. Bu bunalım bir yerde sosyalist ülkeleri de etkiliyor. Enflasyona karşı dokunulmazlığı, işsizliğe karşı bağımsızlığı olan sosyalist ülkeler emperyalizmin bunalımından iki biçimde etkileniyor:

- Doğrudan etkiler, yani fiyatların artan üretim araçlarının ithali yolu ile;

- Dolaylı etkiler; yani ithal edilmekte olan malların yerine yerlilerini koymak yada dünya ölçüsünde kapitalist tekelin egemenliğindeki bazı pazarlara uyuna zorunlu sonuçta yapılan harcamaclar da artırıyor, böylece enflasyonun dolaylı etkileri sosyalist ülkelere de yansıyor.

İşte bunalımsız dünya

Sosyalist ülkelerde uygulanan sosyalist plan iç pazarı, ulusal kaynakları ve teknolojik düzeyi geliştiriyor, israfsız, enflasyonsuz bir kalkınma sağlıyor. Bugün, bunalım içinde debelenen emperyalist Batı'nın belli birkaç alanında sosyalist ülkelerin ileride olduğu bir gerçek. Tarihin suçu. Örneğin bilgi sayar üretimi ve çekirdeksel sanayi sosyalist ülkelerde çok geç başladı. Buna karşılık sosyalist ülkelerde hızla gelişen ileri teknoloji ve otomatizasyon batıdaki gibi işsizliğe yol açmıyor. Sosyalist ülkeler, sarsılmayan paralar ve spekülasyon sermaye hareketlerinden etkilenmeyen ekonomileri ile fiyat istikrarını temel veri olarak koyabilecek yapıya ve güce sahiptir.

Özetle, görüldüğü ki, sosyalist ülkeler kendi toplumsal gelişmelerinin yarattığı bazı sorunlarla karşılaşsalar da Türkiye'yi de alacak-bullak eden emperyalizmin bunalımını tanımıyorlar. Bunun temelinde de sosyalist ekonominin, özel sermayenin kârına insanın sömürülmesine değil, toplumun yararına dayanması yatıyor. Sosyalist ülkelerdeki ekonomik politika, tam istihdamın, gelir düzeyinin ve çalışanların kazanılmış haklarının korunması ve geliştirilmesi koşullarında uygulanıyor.

Sosyalist ülkelerin gösterdiği ikinci bir nokta da bunalımın kaçınılmaz olmadığı, mukadder olmadığı. Halkın çıkarlarına saygı esasına dayalı yeni bir kalkınma politikası izlemekle kapitalizmin bunalımından kurtulabilir, bu bunalımın en belirgin göstergeleri olan enflasyon ve işsizlik altedebilir.

Demek ki kapitalist dünyanın bir parçası olan Türkiye'de bunalım, önüne geçilemez bir alınyazısı değil.

DİSK genel başkanı Türkler anti-emperyalist anti-faşist güçbirliği önerdi

Geçtiğimiz Cuma günü DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler Ankara'da bir basın toplantısı düzenledi. Bu toplantı, Türkler'in bugüne kadarki basın toplantılarında birçok bakımdan farklıydı.

Basın toplantısındaki konuşmasında, Türkiye'nin hızlı bir sosyal değişim içinde bulunduğunu, DİSK'in bu değişim içinde işçi ve emekçi sınıflara ve tüm halkımıza karşı sorumluluklar yüklediğini söyleyerek başlayan Türkler; "sorumluluklarımız bugün ülkemizin sınırlarını da aşarak, tüm dünya ölçüsünde verilen bağımsızlık, barış ve demokrasi mücadelesi içinde daha bilinçli yer almamızı gerekliliyor" dedi. Ardından dünya durumunun genel bir değerlendirilmesi yaptı. Bu değerlendirme özetle şöyle:

Dünya ölçüsünde süren yumuşama politikası, hem doğru ve gerçekçi bir politika olduğunu ispatlamış, hem de barışın güçlenmesinde etkin bir rol oynamış ve emperyalizmin maskesini düşürmüştür. Barış içinde bir arada yaşama politikası, emperyalizmin saldırganlığının dızgılanmasında etkin bir rol oynayarak geri kalmış ülkeler üzerinde emperyalist baskıyı hafifletmiştir. Böylece bu ülkelerin ekonomik, sosyal ve siyasal her alanda daha hızlı gelişmeleri, toplumsal ilerleme yolunda mesafe katetmeleri mümkün hale gelmiştir. Silahsızlanma, bugün dünya barışının baş koşulludur. Buna karşılık emperyalizm, silah tüccarlığını ancak değişik yöntemlerle sürdürmeye çalışmakta, geri kalmış tahrikçiliğine çalışmaktadır. Son Kıbrıs olayları bunun örneğini vermiştir. Türkiye'nin ulusal savunma sanayinin kurulması sorununda, haklı olan bir durum için silanlanma ile dünya ölçüsünde gelişen silanlanma arasında doğru bir denge kurulmasına dikkat edilmelidir. Dünyada barışın gittikçe güçlenmesi emperyalizmin saldırganlığını dindirmemiştir.

Kemal Türkler, konuşmasında dünya çapındaki devrimci mücadelenin durumunu da şöyle dile getirdi: "Barış ve demokrasi için verilen mücadele havadan ve suyun bir mücadeledir. Kapitalizm ve sosyalizm arasındaki mücadelenin bir ürünüdür. Bağımlı, yarı-bağımlı ülkelerin kurtuluş mücadelesi, anti-emperyalist ve demokratik mücadeleler iki sistem yani kapitalist dünya sistemi ile sosyalist sistem arasındaki mücadelenin bir uzantısıdır. Bu nedenle işçi sınıfı barış ve demokrasi mücadelesinin en sağlam gücüdür."

Kemal Türkler, dünyadaki bu gelişmelerin yanında Türkiye'nin emperyalizme bağımlılığının sürdürüldüğü, hatta gitgide daha da arttığını anlattı. Silah ambargosunun, ancak savunma gücü emperyalistlerin kontrolü altında olan bir ülkeye uygulanabileceğini söyledi. İlericilerin, devrimcilerin, DİSK'in, yıllardır açığa vurduğu gerçeklerin bugün nasıl saklanmaya hale geldiğine dikkati çekti.

MC'nin Amerika'ya yönelen kararlarda hiç de istekli olmadığını Türkler şöyle açıkladı: "Bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi birbirinden ayrılmaz şeylerdir. Demokrasiye kastedenlerin, bağımsızlıktan yana samimi olmaları mümkün değildir. ... Bağımsızlık mücadelesi halkın aktif desteğiyle başarıla-

bilir. Oysa MC hükümeti, halktan ve halkımızın demokratik mücadelesinden korkmaktadır. MC iktidarı, ambargo kararından sonra, halkımız içinde anti-emperyalist bilincin gelişmesinden endişe etmektedir. Bu nedenle de göstermelik bir kaç kararla meseleyi uyutmaya çalışmaktadır. Çünkü MC iktidarını oluşturan partiler işbirlikçi tekelci burjuvazinin çıkarlarını kollayan partilerdir. Bu iktidarın programı, yabancı sermayenin ülkemize daha geniş ölçülerde el atmasını, NATO ve CENTO'ya daha sıkı bağlanmayı, ülkemizde düşünce özgürlüğünü, sendikalaşma ve grev özgürlüğünü kısıtlamayı öngören bir programdır."

DİSK Genel Başkanı, ülkemizin yaşadığı iç bunalımını da özetle şöyle açıkladı:

Türkiye'nin ekonomik olarak emperyalizme bağımlı oluşu, sanayileşmenin ve tüm ekonomik gelişmenin önündeki en büyük engeldir. Bunun önündeki ikinci engel, emperyalizmin işbirlikçi tekelci çevrelerdir. Bir avuç sermayedarın egemenliğindeki bir ülkede ekonomik düzensizlik hakimdir ve bu düzensizliğin yükü işçi sınıfı ile yoksul köylü, memur, esnaf, alınteriyle çalışan tüm emekçilerin, kısaca çalışan halkın sırtına yüklenir.

Sömürüyle birlikte kitlelerin sömürüye karşı mücadelesi de artmaktadır. Bunun karşısında tekelci burjuvazi ülkemizi faşizmle tehdit etmektedir. 12 Mart öncesinde olduğu gibi bugün de faşizm, adım adım yaklaşma yöntemini kullanmaktadır. "Kısaca, MC iktidarı faşizmin basamaklarını tırmanmaktadır. Bugün önümüzdeki görev faşizme karşı aktif mücadeledir ve bu mücadele ancak faşizmin karşısına en geniş kitleleri dikmekle başarıya varabilir. Faşizme karşı ilerici, demokratik, yurtsever ve devrimci tüm güçlerin anti-faşist bir güçbirliği oluşturmaları zorunludur. Bu güçbirliği sadece faşizme karşı değil, aynı zamanda, faşizmi besleyen emperyalizme karşı da olacaktır."

Kemal Türkler basın toplantısındaki konuşmasını şöyle tamamladı:

"Anti-emperyalist ve anti-faşist bir güçbirliğinin oluşturulmasına ilerici kitle örgütlerine önemli görevler düşüyor.

Böylesine bir örgüt olan DİSK bu konuda kendine düşeni yapacaktır. Esasen son V. Kongre kararları DİSK yönetimi kadrolarına bu yönde açık ve kesin görevler vermiştir. DİSK, Kongre kararlarını yerine getirebilmek için ilerici kitle örgütleriyle, tüm demokratik güçlerle sürekli temas halinde olacak ve anti-emperyalist ve anti-faşist güçbirliğinin oluşmasında aktif ve örgütlü bir güç olarak,

Bağımsızlık, Barış, Demokrasi ve Toplumsal İlerlemenin en mücadelesi gücü olan işçi sınıfının bir örgütü olarak görevini yerine getirecektir."

DİSK Genel Başkanı'nın Cuma günü basın toplantısında yaptığı bu konuşma Türkiye'de işçi sınıfı hareketinin gelişimi açısından olumlu bir gelişme. Bu olumlu gelişmenin etkisinin DİSK'in sınırları dışına taşmasını beklemek gerekir.

Küçük sanayi geliştirme merkezi öyküsü

Nabi Dincer

El ölin eşeğini şarkı söyleyerek arar demişler. Tekelci büyük sermaye de küçük işletmenin sorunlarına böyle bir yaklaşımla eğilmekte.

Türkiye'de küçük işletmenin büyük derdleri var:

- 1- Geri teknoloji,
- 2- Yetersiz bilgi,
- 3- Pazarlamada tıkanıklıkların oluşturduğu atıl kapasite,
- 4- Bütün bunların sonucu olarak gelir düşüklüğü, kötü yaşam koşulları,

Bu sorunların üstesinden gelmek için küçük sanatkâr vesanayiciye yol gösterecek, teknoloji seçimi ve uyarılmasında ana yardım edecek, en uygun teknolojinin seçiminde ön ayak olacak bir merkezi kuruluşa gereksinme vardır. Bu gereksinme planlarımızda belirtildiği gibi, zaman zaman, bilinmez hangi dürtülerle uluslararası kuruluşlar tarafından Türkiye'ye, Türkiye'deki ilgili makamlara duyuruldu. Bir takım girişimlere geçildi. Zaman sonuçlar alınmaya çalışıldı. Şimdi sizinle bu gâbaların öyküsünü izleyelim.

Birinci Beş Yıllık Plandan bu yana her Alahın yılı planlılar söz konusu merkezi kurmuşlar, (tabii kağıt üzerinde) onu yetki ve kaynaklarla donatmışlar, fakat bir türlü planın sayfalarından dışarıya çıkaramamışlardı. Bu arada, "merkezi" yönetimi altına almak, böylece burs, inceleme gezisi, ek görev yönetimi kurulu üyeliği gibi dünya nimetlerinden karınca karınca sebzelenmek isteyen bürokratlar bazan açık bazan kapalı bir rekabete girişmişlerdir. Yıllar geçip gitmiş, 1969 yılı, bürokratları "planlar dahil" hâlâ havanda laf döver bulmuştur. Kayın can derinde, kasap et derindedir.

Öte yandan tekelci büyük burjuvazi ve onun siyasal temsilcileri bu duruma bakıp anlamlı anlamlı gülümsemekte ve işi daha da sarpa sarıracak önerileri bürokrasidedeki temsilcileri aracılığıyla sunmaktadırlar.

Bu arada baştan savma kabilinden Birleşmiş Milletler Yardımı istenilmiş, bu yardımın biçim ve koşulları üzerinde çeşitlenmeler yapılarak gönül eğlendirilmiştir. Bütçesi milyarları bulan bir devlet, kuruluşu beş on milyonla gerçekleştirilebilecek bir merkez için Birleşmiş Milletlerden yardım istemiş, bunun için öneriler hazırlamış, doğal olarak bu öneriler karşı öneriler ileri sürülmüş, böylece işler uzağıp gider olmuştur. Derken söz konusu girişim için kanun ya da kararname çıkarma zorunluluğu gelip çatmış, nedense bu yasal görev de yerine getirilemediği için "dahice" bir öneri ileri sürülmüştür: Küçük Sanayi Geliştirme Merkezi için bir dernek kurulması düşünülmüştür. Neden almosun! Kamuya ait olan, fakat nedense kimsenin üstlenmediği, hükümetin Birleşmiş Milletlere ciro ettiği bu projeyi bu kez de bir dernek kabullenip niçin başına basmasını! Bu dahice buluşun arkasında, bir zamanlar kooperatifçiliğin "harika çocuğu" sayılan, sonraları küçük sanatkârların koruyucu meşreği kesilen, sanıda büyük sermayenin en büyük baskı grubu haline gelen İş Adamları ve Sanayiciler Derneğinin genel sekreteri olan ve böylece kimden yana olduğunu ortaya koyan Güngör Uras bulunuyordu. Ona burada bu kadar yer ayırışımızın nedeni hizmetlerini olan sükran borcumuzu ödemektir. Dahî çocuk tarihte eşi görülmemiş olan bu girişimde yalnız değildi. Yakın zamanlara kadar Sabancılar'ın sabanını süren bir başka dahî de bu girişimde onun yanındaydı.

Ne güzel! Dış Yardımı Birleşmiş Milletler tarafından sağlanan, iç kaynakları özel bir dernek tarafından bulunan bir kamu projesi(!) marifetiyle küçük sanayi çözdüğü düşünülüyor, gönendirilecekti. Yaz gelip yanca bitecek, sanatkârların ve küçük sanayicilerin derdleri dincekti. Bu kimselerin ve bunlara kulak verenlerin ne kerte ciddi oldukları bilinmez. Ama günün birinde bu acıklı güldürü bitti. Büyüklerimiz ve ortancalarımız "Merkez" üzerinde ciddi uğraşları sarfetmeye başladılar. Ne güzel değil mi? sanıda sanatkâr ve küçük sanayiciler bir "yarı vakfakâr" buldular ... Yaok akadar sevinmeyin, bu öykü bir tuvalet oyununda olduğu gibi mutlu bir düşünle sana ermedi. Bütün Türkiye'yi kapsayacak merkezi bir kuruluş halinde örgütlenmesi düşünülen Küçük Sanayi Geliştirme Merkezi'nin birden Gaziantep'e gönderildiğini duyduk. Fakir Merkez! oğun bugündür küçük köşesinde arsa söğloma, su getirme, kanalizasyon gibi çözümlenmiş gerçekten uzak bir büyük sanarlarca cebelleşip durur. Bir kısım Birleşmiş Milletler zamanına (!) bal paralı, bal istirahtatlı işler bulunmuştur. Rapor yazıp dururlar. Kuşkusuz rapora yazmak iş yapmaktan kolaydır. Türk iş-uzmanlarının biri gidip biri gelmektedir. Türk sanatkârları ve küçük sanayicileri ise tevekkülle "Godat"yu beklemektedirler. Öte yandan Ortak Pazar umacısı zaman zaman yüzünü göstermekte ve korkulu rüyalar gördürmektedir.

İşte bu kadordır al hikayet
Bakisi duruğu binihoyet

Peki bu ülkede küçük işletmenin sahibi yok mudur? Onun derdleriyle kimse ilgilenmez mi? O da ne demek! Bugün her ilçede meslek grupları üzerinden örgütlenen, kentlerde birlikler, merkezde çeşitli meslek gruplarının federasyonları onların da birleşmesinden doğan konfederasyonlardan oluşan büyük bir baskı grubu vardır. Pekiyi, bunlar ne yapar? O da başka bir öykünün konusu, Onlarşimdilik küçük işletmeyi arenalarla aslanların öğzine atmakta, mihraplarda Mammon'a kurban etmekte ve efendileri büyük sermayeye böyle seslenmektedirler:

Ave Caesar, morituri te salutant!

Sezar! Ölümüne gidenler seni selamlıyor!

ÖNÜMÜZDEKİ 6 AY İÇİNDE

Kapitalist ülkelerde

İşsizlik artacak

OECD'nin yayınladığı son büyük raporda, önümüzdeki altı aylık dönem içinde, örgüt üyesi ülkelerin çoğunluğunda işsizliğin artacağı açıklandı. Aynı örgüt, bu yılın başında yayınladığı raporda, yılın ikinci yarısında işsizliğin azalacağı tahmininde bulunmuştu. Yılın ikinci yarısıyla ilgili olarak şimdi yayınlanan raporda ise, işsizlik artışının en yoğun Fransa'da gözleneceği, buna karşılık ekonomide bir canlanma olasılığının çok düşük olduğu bildiriliyor.

Rapora göre OECD'ye üye ülkelerde toplam olarak 15 milyon işsiz yaşıyor ve bunların çalışabilir nüfus oranı yüzde 5,5 dolaylarında. İşlerini hala yitirmeyenlerin ortalama çalışma sürelerinin de büyük ölçüde azaldığı bildiriliyor. Net milli gelirin, 1973'ün ikinci yarısından başlayan 18 aylık süre içinde Birleşik Amerika'da yüzde 8 oranında azaldığı ve diğer ülkelerde artış göstermediği bildirilen raporda, eskiden bu kadarlık bir süre içinde yüzde 6 ile yüzde 9,5 arasında bir artış gözlemlendiği hatırlatılıyor. OECD raporunda yer alan bu bilgiler, belli başlı kapitalist ülkelerin içine girdikleri son ekonomik bunalımın ölçüğünü ve önemini belgelemektedir.

Millî gelirdeki düşüşün ve ithatdamdaki azalışın sonucu olarak, enflasyon oranının söz konusu ülkelerde yüzde 15'ten aşığıya düştüğü, fakat yine de yüzde 10 düzeyinde kaldığı aynı raporda yer alıyor. Yine aynı nedenlerle, örgüte üye en büyük altı ülkenin dış ödemeler dengesinin geçici bir fazla gösterdiği bildiriliyor.

Canlanma yok

OECD Raporunda ekonomik hayata "belirli" bir canlanmanın öngörülebileceği ifade edilmekteyse de, raporu hazırlayanlar bu konuda son derece sınırlı bir ümit beslediklerini göstermişlerdir. Raporda da, gayri safi milli gelirlerde beklenen artışın İngiltere ve İtalya için söz konusu olmadığı, ve ger-

çekleşen yerlerde de "ılımlı bir gidiş" göstereceği söylenmektedir.

OECD'nin raporunun en dikkat çekici bölümü, işsizliğin 1976 yılı sonuna dek azalmasını beklenmediğinin açıklandığı bölümdür.

Raporda ayrıca, işsizliğin azaltılmasına yönelik tedbirlerin alınmasının yanlış olacağı ileri sürülmektedir! OECD'ye göre, "işsizliğin yüksek bir düzeyde tutulması mevcut koşullar içinde belki de kaçınılmaz bir olgudur. Daha iyi istihdam koşullarının yaratılması için OECD ekonomilerini zorlamak yanlış olacaktır."

Enflasyon oranında görülen görece düşüşün de, bazı ülkelerde 1975'te, bazıları ise 1976'da duracağı bildirilmektedir. En iyimser tahminlere göre, enflasyon oranındaki düşüş yüzde 8 dolaylarında duracaktır. Buna rağmen işsizlikte bir azalma olmayacaktır.

Öte yandan OECD ülkelerinde toplam dış açığın bu yılın ikinci yarısında 25 milyar dolara ulaşması beklenmektedir. Buna neden olarak da, talepte yaratılması istenen artış, ve petrol üretmeyen az gelişmiş ülkelerin ithalatlarını azaltacak olmaları gösterilmektedir.

OECD raporunu hazırlayan uzmanlar, bugüne kadar uygulanan politikalar üzerinde ciddi bir kötümserlik göstermektedirler. Bugüne kadar ekonomik bunalımlardan kurtulmak için kullanılan araçların, yüksek enflasyon oranları ve dışık ekonomik faaliyetin etketicileri üzerindeki etkisi sonucunda, giderek etkisizleştiği belirtilmektedir. Burjuva uzmanlar, ekonomik hayatı hemen canlandırma ve bunun için bir süre beklemek almasıklarının ikisinin de büyük risklerle dolu olduğunu kabul etmektedirler.

Kapitalist ekonomilerin içine girdikleri bunalım, tekellerin tüm toplum üzerindeki egemenliklerinin ve devletle tekellerle bütünleşme politikasının çirkinliği bir bunalımdır. Tekelci devlet

kapitalizmi, kapitalizmin olağan çelişkilerini daha da ağırlaştırmakta, devresel dalgalanmalar eskisinden daha uzun süreli olmaktadır. Buna karşılık ekonominin canlanma süresi çok kısa sürmektedir. İşsizlik ve enflasyon süreklilik kazanmaktadır. Kamu kaynaklarının tekeller hizmetine seferber edilmesi de, istenen sonuçları verememektedir.

Demagoji

Burjuvazi ve ideologları, enflasyonun sorumluluğunu, geçimini ücretlerle sağlayıcıların piyasada yaratmış oldukları satın-alma gücüne bağlamakta; bu (??) yüzden de yeni iş alanları yaratılmasının ve ücret artışlarının piyasaya yeni alım gücü sokacağını ve enflasyonu artıracaklarını ileri sürmektedirler. Bu nedenle, OECD raporunda da görüldüğü gibi, işsizliğe karşı tedbirler alınmasını "sankincalı" görmektedirler.

Gerçekte ise, emekçilerin gerçek gelirleri sürekli olarak düşmekte, bu durumda, fiyatların arkasından koşarak onlara yetişmeye çalışan ücretler olmamaktadır. Gerçek satınalma gücünün düşmesi, bir piyasa sorunu yaratmakta ve aynı sorundan kıvranan ülkeler arasında mal alış verişinde de buna bir çözüm getirmemektedir. Giderek işsizlik ve ekonomide genel bir atıl kapasitenin doğması, kapitalist ekonomilerin genel bir karakteristiği olmaktadır. Küçük ve orta büyüklükteki işletmeler kapanmakta, kapanmayan işyerlerinde de çalışma saatleri azaltılmaktadır. Bunun sonucu olarak, toplum ihtiyaçlarının en yoğun olduğu bir sırada, toplumun üretici güçleri akıl almaz bir israfla karşılaşmaktadır. Enflasyon ve işsizlik yan yana yürümektedir. Bu olgu, kapitalizmin temel çelişkinin günümüzde ne ölçüde keskinleştiğini göstermektedir.

Çözüm yolu

Buna karşılık alınması gereken

köklü tedbirler, halk kitlelerinin tüketim düzeyini artırmaktan geçmektedir. Pazar bunalımının çözümü, tüketim araçları sanayilerinin canlandırılması ve üretim araçları sanayilerinin uyumlu olarak geliştirilmesi ancak bu yolla olacaktır. Ne var ki bu dayetmeyecektir. Enflasyonun kaynağına gidilmesi, uluslararası tekellerin karlarını şişirmek üzere uyguladıkları yöntemlerin önüne geçilmesi ve yine büyük tekellerin kar marjlarının sınırlandırılması zorludur. Kısacası tekellerin hakimiyetine bir set çekilmesi, giderek bu egemenlik bütünüyle kırılmasıdır.

Bugün Avrupa'nın birçok ülkesinde, tekellerin egemenliğine son vermek üzere köklü anti-tekel tedbirlerin uygulanması, siyasal bir alternatif olarak ağırlığını dayırmıştır. Başını işçi sınıfı partilerinin çektiği anti-tekelci mücadele, toplumsal dönüşümü hızlandırmaktadır.

Tekelci devlet kapitalizminin, toplumsal ve uluslararası ilişkilerin çeşitli alanlarında karşılaştığı bunalımlar birbirine sıkı sıkıya bağlıdır, ve birbirlerini karşılıklı olarak etkileyerek ağırlaştırmaktadırlar. Bir yanda emperyalist blokların çözülmesi ile, öte yanda siyasal istikrarlılık ve ekonomik çelişkilerin keskinleşmesi birbirini koşullandırmaktadır. Bu durumda, kapitalist toplumun en geniş emekçi kesimleri, sürekli bunalıma karşı bilimsel sosyalizmin çözüm önerilerine artan bir ilgi göstermekte, bu önerileri sarılmaktadır. Öte yandan, aynı emekçi kitleler, uluslararası ortamın barışçı ilişkilerle uyurulması için mücadele etmektedirler. Tekelci kapitalizmin bunalımının yükleri, ancak uluslararası güvenliğinin pekişmesiyle azalmaktadır. Kapitalist ülkelerde emekçi sınıfların bunalıma ve tekellerin egemenliğine karşı verdiği mücadele, kapitalist devletlerin emperyalist bloklar biçiminde bütünleşmesine engel olmakta, emperyalizmin blok politikasına set çekmektedir.

Afrika'da yeni darbe ülkesi : NİJERYA

60 milyonu aşan nüfusuyla Afrika'nın en kalabalık ülkesi olan Nijerya'da 29 Temmuz günü kansız bir darbe oldu. Afrika Birliği Örgütü'nün Kampala'daki toplantısına katılan Yakubu Gowon devrildi. Eski rejimin ulaştırma bakanı Murtaza Rifai Muhammed Cumhurbaşkanı oldu. Eski Başkan Gowon önce tüm olanakları kullanarak direneceğini açıkladıysa da daha sonra herhangi bir yurttas olarak da ülkesine hizmet edebileceğini bildirdi.

Yeni yönetim ülkede neyi neyönde değiştireceği şimdilik kesinlikle bilinmiyor, ancak Muhammed'in ilımlı kişiliği köklü dönüşümlere gidileceği izlenimini vermiyor. Özellikle Portekiz sömürgelerinin birbiri ardından bağımsızlık kazanmaları ve Angola'da emperyalizmin ve gericiliğin giriştiği tertipler dikkatleri Kara Afrika'ya çekmişti. Kaynayan Afrika'da kaynayan bir Nijerya mı şimdi de?

Bağımsızlıktan iç savaşa

Eski bir İngiliz sömürgesi olan Nijerya 1 Ekim 1960'ta bağımsızlığına YÜRÜYÜŞ - 5 Ağustos 1975 - 12

kavuşuyor, 1963'ün 1 Ekim'inde de Cumhuriyetini ilan ediyor. Çeşitli ırk vekâlelerinden oluşan ülke federal bir sistemle birliğini korumaya çalışıyor. 1966 Ocağında başlayan karışıklıklarda iki federe başbakan ve federal Başbakan Balewa öldürülüyor. General Agiyi Ironsi iktidara geliyor. Mayıs 1966'da federal sistem kaldırılıyor, merkezî devlete dönülüyor. Yeniden alevlenen kabile çekişmeleri sonucu Ironsi öldürülüyor, yerine Kuzeylilerin temsilcisi Yakubu Gowon iktidara geçiyor. Federal sistem yeniden kuruluyor, eyaletlere askerî valiler atanıyor. 1967 Mart'ında tam yetki ile Askerî Konseyin başına geçen Gowon'a karşı doğu eyaletindeki İbo'lar başkaldırıyor. Eyaletlerdeki zengin petrol yataklarına federal devletin el koymasına karşı çıkan İbo'lar Ojukwu önderliğinde vergilerini kendileri toplamaya, federal devletin mallarına ve kurumlarına el koymaya başlıyorlar. 30 Mayıs 1967'de de Biafra'nın bağımsızlığını ilan ediyorlar. Temmuz 1967'de iç savaş başlıyor ve Ocak 1970'e dek sürüyor. Kurulan Biafra devleti Tanzania,

Zambiya, Fildişi Kıyısı'nca tanıyıp Fransa ve Portekiz'ce silahla ve her türlü yardımla desteklenirken Sovyetler Birliği ve İngiltere ülkenin ırk ve kabile esaslarına göre bölünmesine karşı çıkıyorlar ve merkezî hükümeti destekliyorlar.

Birlik ve kalkınma

Son yılların gelişmelerini belirleyen ana olgu, iç savaş sonrası girişilen yapıp ve onarım çalışmaları oldu. İç savaşta ortaya çıkan yaraları ülkeyi oluşturan halkların kardeşliği ilkesi içinde saran Gowon yönetimi, böylece 12 federe devletten oluşan Nijerya'nın birliğini de sağlamış oldu.

Yüzölçümünü, doğal kaynakları ve insan gücü bakımından Afrika'nın önde gelen ülkelerinden biri olan Nijerya'nın milli geliri 1960'ta 4, 050 milyon dolarken bugün 7, 164 milyon dolardır.

Tarımın tüm ekonomiyeye katkısı 1960'ta % 60 iken bugün bu oran % 50'ye indi. Bugün % 20 olan sanayi sektörünün kat-

kısı ise 1960'ta sadece % 1'di.

Dünyanın petrol üreten ülkeleri arasında 7. sırayı alan Nijerya'nın 1973 teki ihracatı 3, 607 milyondolar. Bu rakamın içindeki asıl pay petrolün. AET'ye yapılan ihracat tutarı 1972 yılında 1, 377 milyon doları buluyor. Küçük işletmeleri yerli girişimcilerle ayıran Gowon rejimi orta ve büyük işletmeler için yabancı sermayeye büyük kolaylıklar sağlamaktan çekinmedi.

Barışçı dış politika

Afrika Birliği Örgütü içinde aktif bir rol oynayan Nijerya son olarak 9'lar ile de yeni ilişkiler peşindeydi. Çevrede ve kıtada izlediği barışçı dış politika Gowon'ın İsrail'le ilişkilerini koparmaya, arap halklarıyla daha yakın bağlar kurmaya götürmüştü.

Lagos'un yeni yöneticileri ülkeye nasıl bir dış politika çezecekler? Gösterişsiz fakat etkin adımlarla gerçekleştirilen reformları sürdürülecekler mi? İşte, bağımsızlığının 15. yılını kutlamaya hazırlanan Nijerya'nın 29 Temmuz darbesi sonrasında karşılaştığı sorun.

ECEVİT - ÇAVUŞESKU BİLDİRİSİNDE, ASKERİ BLOKLARIN ÇÖZÜLMESİ SÜRECİNE GİRİLDİĞİ TEZİ YER ALDI. CHP AÇISINDAN İLERİ BİR ADIM SAYILABİLECEK BU AÇIKLAMA, AYNI ZAMANDA BİR ÇELİŞKİYİ ORTAYA KOYDU. BİR YANDAN ASKERİ BLOKLARIN ÇÖZÜLMESİ SÜRECİNİ YENİ BİR DÜNYA DÜZENİNİN KURULMASI İÇİN OLUMLU BİR GELİŞME SAYAN, DİĞER YANDAN DA AÇIK AÇIK NATO'YU SAVUNAN CHP'NİN TUTARSIZLIKLARI DAHA ÇOK DİKKATLERİ ÇEKİYOR.

SON BEŞ YILLIK PLAN DÖNEMİNDE ROMANYA'DA ÜRETİM ARAÇLARI ÜRETİMİNİN YILLIK ORTALAMA ARTIŞ HIZI YÜZDE 18,6' YA ULAŞTI. KİMYA SANAYİ YÜZDE 19, HAFİF SANAYİ YÜZDE 14, GIDA SANAYİ İSE YÜZDE 9'LUK GELİŞME GÖSTERDİ. GERÇEK ÜCRETLERDE YÜZDE 23'LÜK BİR ARTIŞ SAĞLANDI. ÖNÜMÜZDEKİ BEŞ YILDA DA İŞ ÜRETKENLİĞİNİN YÜZDE 40 YÜKSELTİLMESİ PLANLANIYOR. TOPLAM 2 700 SANAYİ TESİSİNİN KURULMASI TASARLANIYOR.

Ecevit'in imza koyduğu ortak bildiri tüm dünya sorunlarını kapsıyor

ROMANYA'DA KALKINMA HIZI % 14'E ULAŞTI

CHP Genel Başkanı Ecevit Romanya gezisinden 29 Temmuz'da döndü. Ortak bildiri de Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı ile ilgili olarak, yer alan görüşler. CHP liderinin, bir sosyalist devletin başı olarak Çavuşesku'nun öteden beri savunduğu görüşleri paylaştığı sonucunu çıkarmayacağını. Özellikle, bildirideki, "uluslararası yumuşama-yı geliştirerek ve silahsızlanmayı gerçekleştirecek askeri blokları günün birinde gereksiz kılmak için, devletlerin, hükümetlerin, ulusların ve kamuoyunun önümüzdeki dönemde çabalarını artırmaları gereği" dikkati çekiyor.

Askeri blokların kaldırılması için çalışma, bloklaşmanın ta başından beri, gelişmekte olan ülkelerin ve sosyalist dünyanın emperyalizme karşı verdiği mücadeletin önemli bir ögesi oldu. Helsinki'de 3. aşamaya açılan Avrupa Konferansı, uluslararası ortamı bu yönde değiştirmek için yapılan çalışmaların bir ürünü.

Ortak bildiri de, "her türlü emperyalizme, sömürgecilğe ve sömürücülüğe karşı olunduğu takdirde, "ideolojî ve düzen ayrılıklarının uluslararası işbirliğine engel olmayacağını belirtildi. CHP lideri için ileri bir adım sayılmalı. Bildirideki şu sözler ise özellikle dikkatleri çekiyor: "Artık blokların çözülmesi sürecine girildiği açıktır ve gereğince değerlendirilirse, bu süreç, dünyada sürekli barışı sağlayacak, bütün ülkelerin daha belirli ve etkin işbirliği olanaklarını artıracak yeni bir ilişkiler ortamına geçilmesini kolaylaştıracı niteliktedir."

Dünyada blokların çözülmesi sürecine girilmesi, emperyalizmin, askeri bloklar yoluyla sosyalizme karşı tek bir güçlü cephe oluşturma politikasının ve tasarılarının başarısızlığa uğramasının sonucudur. Sosyalist ülkeler, askeri blokların kaldırılmasını emperyalizme karşı mücadelelerinin başlıca hedeflerinden biri olarak saptamışlardır.

Bir yandan da askeri blokların çözülmesi sürecini yeni bir dünya düzeninin kurulması için olumlu bir gelişme olarak değerlendiren diğer yandan da NATO'yu savunanın, CHP lideri için tutarlı bir politika olmadığının açıktır. Akla gelen en iyimser olasılık, CHP liderinin dış politika konularında kamuoyuna kapalı programlama yürüttüğü. Birbirine bağdaşmayan politikaların yanyana aynı anda yürütülmesi de mümkün değildir. Değişik doğrultudaki ilişkilerde tutarlılığın bulunması her türlü dış politikanın vazgeçilmez koşuludur. Bugün için CHP'nin kurduğu dış ilişkilerde bu tutarlılığın kurulduğunu söylemek mümkün değildir. Kurulmadığı sürece de, CHP'nin, Türkiye'nin emperyalizme bağımlılığında bir değişiklik öngörmediği tezinin doğrulanması kaçınılmaz olacaktır.

BLOKLAR SORUNU

Ecevit'in Romanya'ya gittiğinin ertesi günü Romanya Devlet Başkanı Çavuşesku'nun Le Monde'da bir demeci yayınlandı. Çavuşesku, Helsinki zirvesinin toplanmasıyla elde edilen siyasi başarıdan sonra, artık, en başta askeri sorunların çözümünü hedef alan tedbirlerin gerçekleştirilmesi gerektiğini söyledi. Çavuşesku, Ecevit'e ortak bildirisinde yer alan tedbirlerin yanısıra, yabancı üslerin kaldırılmasından da söz etti. Çavuşesku'nun uluslararası güvenlik konularındaki görüşleri arasında, ortak bildiriye girmeyen tek konu bu oldu. Çavuşesku, demecinde askeri blokların dağıtılmasından yine söz etti. Demecinin sadece bu bölümü, bir süredir Babıali basınında başlatılan anti-Sovyet gürlütlere alet edilmek üzere gazetelere geçti. Babıali basını, Çavuşesku'nun sözlerini, "Sovyetlere de karşı olmak" biçiminde yorumlamaya çalışıyordu. Bilinmeyen, daha doğrusu gizlenen istenen nokta, askeri blokların kaldırılmasının sosyalist ülkeler ve komünist partiler tarafından gerek uluslararası toplantılarda gerekse tek tek öteden beri savunulduğu idi. Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 1971'deki 24. Kongresine sunulan raporda şöyle deniliyordu: "Varşova antlaşması üyelerinin, kendi antlaşmalarının ve Kuzey Atlantik İttifakının aynı anda dağıtılması, yada-bir ilk adım olarak kendi askeri örgütlerini dağıtma için hep birlikte hazır olduklarını teyid ederiz."

ÖRNEK

Romanya'nın Balkan ülkeleri arasında taşıdığı önemi başlıca iki etkenle açıklamak mümkündür. Bunlardan birincisi, Romanya'nın 119 ülkeyle diplomatik ilişkisini sürdürmesi ve yine 130 ülkeyle çeşitli ekonomik ilişkilerde bulunması. İkincisi de, Romanya'nın sosyalist üretim ilişkileri içinde yüksek bir hızla kalkınmaması değil, bir örneğini oluşturması.

Faşizmin yıkılmasından bu yana Romanya'da sanayi üretimi 30 katına çıktı. Bu hız bugün de sürdürülüyor. Roman yöneticileri, Romanya'nın hala kalkınma yolunda olduğunu ve bu dönemde geride bırakılması için belli bir sürenin geçmesi gerektiğini belirtiyorlar. Romanya Komünist Partisi'nin Kasım 1974'te yaptığı onbirinci kongresinde, sosyalizmin maddi ve teknik temelinin hızlı gelişmesini sağlamak görevinin, önümüzdeki 1976-81 plan döneminde ve ondan sonraki 1981-90 döneminde başlı-

ca görevi oluşturacağı, Romanya'nın bundan sonra "gelişme yolundaki ülke" aşamasını geride bırakacağı kongre metinlerine geçirildi.

Geride bırakılmak üzere olan 1971-75 plan döneminde Roman ekonomisi, plan hedeflerini de geride bırakan bir gelişme gösterdi. Bu dönem içinde 2400 yeni sanayi kuruluşunun işletmeye açılması gerçekleştirildi. Bu dönem içinde, üretim araçları üretiminin yıllık ortalama artış hızı yüzde 18,6'ya ulaştı. Kimya sanayi yüzde 19, hafif sanayi yüzde 14, gıda sanayi ise yüzde 9'luk gelişme gösterdi. Elektrik enerjisi üretimi 5 milyon kw artırıldı. Roman ekonomisinin teknolojik modernizasyonuna ayak uydurması sağlandı. Gerçek ücretlerde yüzde 23'lük bir artış gerçekleştirildi. Kooperatifleşmiş köylülerin gelirleri ise yüzde 35 oranında yükseltildi.

YENİ PLANLAR

Roman ekonomisinin gelişme perspektifi, 1990 yılında ulusal gelirin 1975'e göre 3,5 ile 3,8 kat artırılmasını öngörüyor. Aynı dönem içinde iş üretkenliğinin 2,5 katına çıkarılması bekleniyor.

Önümüzdeki yıl 1976-81 plan dönemine girilecek. Bu dönem içerisinde toplumsal ürünün yüzde 8-9 oranında arttırılması, ulusal gelirin de yüzde 9-10 yükseltilmesi öngörülüyor. Roman ekonomisinin önümüzdeki beş yıl içindeki başlıca sorunları arasında yeni enerji ve ham madde kaynaklarının bulunması, yeraltı araştırmalarının hızlandırılması yer alıyor. Elektrik enerjisi üretiminin 75-80 kw/s'e çıkarılması öngörülüyor. Bu arada ağır sanayinin hızlı gelişimine önem verilecek. Elektronik ve elektroteknik sanayii, üretimini 2-3 kat arttıracak. Çelik üretimi 18 milyon tona ulaşacak. Kimya ürünleri üretimi 1,7 katna yükselecek. Hafif sanayi ve gıda sanayii ise 1,5 misli gelişecek. Bu dönem içinde iş üretkenliğinin yüzde 40 oranında artacağı hesaplanıyor. Toplam olarak 2700 yeni sanayi tesisinin kurulması tasarlanıyor.

Tarımın geliştirilmesi önümüzdeki beş yılın önemli görevlerinden biri. Tarım üretiminin yüzde 25 ile 34 arasında artırılması bekleniyor. Bu gelişmeyi sağlayacak etkenlerden ilki, tarım teknolojisinin geliştirilmesi. İkincisi ise, tarımda gerekli sosyal düzenlemelerin tamamlanması. Bunların arasında kooperatiflerin güçlendirilmesi, kooperatifler arası konseylerin koordinasyonundaki rolünün artırılması yer alıyor.

1976-1981 dönemi içinde Romanya'da ulusal gelirin yüzde 66'sı tüketim fonlarına ayrılırken, yüzde 34'ü kalkınma fonları olarak tutulacak. Buna karşılık halkın tüketim düzeyindeki, gerçek gelirdeki yükselmenin, bir önceki plan dönemindeki düzeyde yani yüzde 20 oranında olacağı bildiriliyor. Bu dönem içinde 815.000 adet yeni konut yapımı planlanıyor.

TEKNOLOJİ

Ekonominin teknolojik düzeyinin yükseltilmesinin önümüzdeki dönemde taşıdığı önem Çavuşesku tarafından son kongrede şöyle açıklandı: "Önümüzdeki beş yıl, bilimsel ve teknolojik devrimin beş yılı olmalıdır. Yani, bilimin en ileri başarılarının, Roman sanayinin bütün dallarında ve sektörlerinde geniş ölçüde uygulanmasının beş yılı olmalıdır."

Roman ekonomisinde öngörülen bu büyük gelişmenin, Romanya'nın uluslararası işbölümünde yerini almasıyla gerçekleşebileceği yine son Kongrede dile getirildi. Bu iş bölümünde yerini almanın, tüm dünyada barış ve işbirliği davasının destekleyeceği, eski eşitsizlik ilişkilerine son veren ve emperyalist, sömürgeci ve yeni sömürgeci politikamın çöküşünü müjdeleyen yeni bir uluslararası ekonomik düzenin kurulmasına katkıda bulunacağı belirtildi.

Bu amaçların gerçekleştirilmesinde Romanya'nın sosyalist ülkelerin işbirliğine verdiği önem, Çavuşesku'nun Le Monde'a verdiği son demecinde de dile getirildi. Çavuşesku, sosyalist ülkelerin Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyinin (COMECON'un) hazırladığı son ekonomik entegrasyon programını hatırlatarak, bu programın ilkelelerinin, bütün üye ülkelerin tek tek ve bir bütün olarak hızlı gelişmelerini ve ulusal ekonomilerinin bağımsızlığını güçlendirecek olduğunu söyledi. Son Kongrede de, Romanya'nın ekonomik alış-verişlerinde ve işbirliği ilişkilerinde Sovyetler Birliği'nin ilk sırayı tuttuğu, ve sosyalist Romanya'nın bu ilişkileri geliştirmekte kararlı olduğu metinlere geçirildi.

Çavuşesku geçen Kongre'ye sunduğu raporda Parti politikasını şöyle özetliyordu: "Tüm toplumsal ve ekonomik faaliyetimizin hedefi, partimizin politikasının en yüksek hedefi, bilimsel olarak tanımlanmış fizyolojik ihtiyaçlarla ve insan bilgisinin kesintisiz ilerlemesinin ürünü olan ruhsal ihtiyaçlarla uyumlu olarak tüm halkın maddi ve manevi yaşam düzeyinin yükseltilmesidir."

YABANCI ÜS KADIZ'E

Kadiz, bekliyorum senden
senin benden beklediğini.

Hemen yanbaşındasın Cebelltarık'ın,
üstelik bugün daha yakınsın New-York'a.
De bana hangi dilden konuşacaksın,
hangi topuğunu vuracaksın,
ve hangi türküde söyleyeceksin sevdiğini?

Kim seyredecek görüntüsünü koylarında,
kim ıslatacak tuzlarını,
kim aşayacak denizcilerini
ve canım yelkenci kızlarını?

Zorba bir denize çevir iyiliğini,
güllümseylşini kasırgaya,
iyi bellesin o kuzey-amerikalı
Kadiz nasıl kaldırabilir elini
ölüm dansı uğruna.

Kadiz, bekliyorum senden
senin benden beklediğini.

Rafael ALBERTİ

Türkçesi: Teoman AKTÜREL

Kardeş, duyuyor musun
kara uçşunu kargaların
ovalarımız üstünde?

Kardeş duyuyor musun
Zincire vurulan
Ülkenin ağır çığlıklarını?

Hey Partizanlar
İşçiler köylüler
Davranın, tehlike çanı !

PARTIZANLAR

(Kurtuluş türküsü)

Bu akşam düşman
Bilecek kan pahasını
Ve gözyaşlarını...

Çıkin maden ocaklarından
Dağlardan bayırlardan inin
Arkadaşlar !

....

Kıran bizi
Mapusane parmaklıklarını
Kardeşlerimiz uğruna !

Öc ardımıza düşmüş
Yolumuz açlık
Ve yoksulluk...

Kimi ülkelerde
Kimileri yan gelir yatar
Düş kurarlar...

Biz, burda, görüyor musun ?
Yürüyoruz ve öldürüyoruz
Geberiyoruz.

Burda, biliyor herkes
Ne istediğini, ne yaptığını
Geçerken o...

Kardeş, düşecek olursan
Bir başka kardeş çıkar gölgeden
Senin yerine.

Yarın, kara kan
Kurur kızgın güneşte
Yollar üzerinde.

İşlik çalın yoldaşlar !
Gece içre dinliyor bizi
Bağımsızlık...

Maurice DRUON-
Joseph KESSEL -
Anne MARLY

Türkçesi : Teoman AKTÜREL

İSPANYOL'DAN YANKI

ASKERİNE

İşin ne burda, çığniye çığniye
yapış yapış cıkletini, maymun yanki, yuta yuta
it dilyle bulantılı coca-cola'nı ?
Söyle, ne arıyorsun
İspanyol toprağında ?
Denizim ne zaman senin
denizin oldu, söyle, ne zaman, ne zaman
korunaklı limanlarını, de bana, senin limanların oldu ?
Ne zaman gördün düşünde, söyle, aydınlık göklerinim senin olduğunu ?

Ne zaman senin oldu koyaklarını, tepelerim ve ırmaklarını ?
Hangi haritadan öğrendin bütün bunların
Benim değil de senin olduğunu ?

Yetmez mi madenlerin sana,
yetmez mi fabrikaların, bankaların, milyonların ?
Ee, öyleyse, işin ne toprağından bunca uzakta,
toprağıma top tüfek saçmak mı ?
Nerdesin ? Bilmez misin ki
sessizlik ateştir burada
ve binlerce göz gözllüyor her dakika
seni kör etmek için ?
Güveniyorsun kendine ha ? Güvenme derim,
ayartıcı mutlu elin cüzdanının üzerinde.
Bütün bir halk soluğunu tutmuş bekliyor, oysa sırtıyorsun sen
Şimdiden bir kor püskürüyor öfkesinden, kükreye kükreye!

Rafael ALBERTİ

Türkçesi: Teoman AKTÜREL

KONUK YAYINLARI

PK 7491 STANBUL

SOSYALİZM KİTAPLIĞI

FRANSEZ SOLUNUN

ORTAK

HÜKÜMET PROGRAMI

GEORGES MARCHELAIN'IN ÖNGÖZÜYÜCÜ

YAKIN ÇAĞLAR TARİHİ

N. V. YELISEYEVA

GERÇEKTE VE EYLEMDE

HUKUK'UN PAYI

MARKSİST LENİNİST BİR YAKLAŞIMLA

MONIQUE-ROLAND WEYL

ÇAĞIMIZDA

ULUSAL

KURTULUŞ SAVAŞLARI

VE ÜÇÜNCÜ DÜNYA

ELUKOV • A. İSKEN DEROV

MARXİST-LENİNİST ACIDAN

MAO'NUN TEORİK

GÖRÜŞLERİNİN ELESTİRİSİ

KAPİTALİZMİN EN YÜKSEK ASAMASI

EMPERVALİZM ÜZERİNE

TEMEL KURSLAR 1974

GERÇEKÇİ ROMANLAR

TESLİM OLMAYANLAR ÖLMEZ

NİKOLAI ÇURUKZSKY

SKİYÖNETİM

FRANCO BOLINAS

çev. Ulku Tamer

ÇEKÇEK

LAO-ŞE

EDEBİYAT VE SANAT İNCELEMELERİ

SANATIN GEREKLİLİĞİ

ERNST FISCHER

çev. Cevat Çapan

ŞİİR DİZİSİ

BİR SİYASİNİN ŞİİRLERİ

CAN YÜCEL

turan altıntaş

ÇAPRAZ
ETEM

İşçi sınıfının mütteliki
yoksul köylülüğün özyaşamöyküleri

İsteme yeri :

TÖB - DER/Adana Şubesi

Belediye bitişiği

türkiye işçi partisi

demokrasi
bildirgesi

İstanbul-İzmir dağıtım : GE-DA

İsteme Adresi : Nur-u Ziya Sok.17/5
Tünel-İSTANBUL

"METAFİZİK"

kavramının serüveni

Tuncer Tuğcu

"DEMOKRATİK SOL" DERGİSİNDE
"HALKÇI DEVRİMCİ FELSEFE NOTLARI"
BAŞLIĞI ALTINDA BİR YAZI DİZİSİ
YAYINLANIYOR. TUNCER TUĞCU,
BU YAZISINDA, "DEMOKRATİK SOL"DAKİ
FELSEFE DİZİSİNİN ELEŞTİRİSİNE
BİR GİRİŞ YAPIYOR.

Metafizik Kavramı, felsefe ve bilim tarihine bir rastlantı sonucu olarak girmiştir. Aristoteles'in (İ.Ö. 384-322) öğrencilerinden Andronikos hocasının eserlerini bir araya toplarken Prote Philosphia (ilk felsefe) adlı eserini Physika adlı eserinden sonraya koydu. Sonraları hep Andronikos'un Aristoteles düzenlemesi esas olarak alındığı için Prote Philosphia'ya Physika adlı kitaptan sonra gelen kitap anlamında Metafizik "fizikten sonraki" dendi.

Aristoteles bu kitabında felsefenin geleneksel sorunlarına belirli bir yöntemle yaklaşıyor, kullandığı yöntemin ve çözüm aradığı sorunların tabiatına uygun konularla sonuçlara varıyordu. Kitabın ana sorunu; bu, sürekli değişim gösteren maddi dünyanın arkasında saklı olan nedir? Değişimin ve oluşumun bir taşıyıcısı değişmeyen ve kendisiyle aynı kalan bir "öz" var mıdır? Bu değişim ve oluşum sürecinin bağlı olduğu temel ilkeler ve kurallar var mıdır? Bu değişim ve oluşum süreci bir amaçla yönelik midir? Bu sorular Thales'den (İ.Ö. 625-525) Aristoteles'e kadar filozofların cevap aradıkları ana sorulardı. Bu soruları kendinde toplayan sorun ise felsefenin ilk ve temel sorunu kabul ediliyordu. İşte bu yüzden Aristoteles de bu sorulara cevap aradığı kitabına asıl felsefe anlamında Prote Philosphia "ilk felsefe" adını vermişti. Ama ne var ki bir rastlantı ile kitap kendi öz adı yerine sonradan hep Metafizik diye anıldı ve Aristoteles'ten sonraki filozoflar, bilginler, Aristoteles'in yadsınmayan ataritesinden ötürü, Aristoteles'in bilimler sınıflamasına uyarak yukarıda sayılan sorunlarla uğraşan felsefi disipline, bilgi dalına Metafizik dediler. Böylece Metafizik eski felsefenin en temel disiplininin araştırma alanı bakımından sorunlarının kapsamı bakımından en geniş kapsamlı alanının adı oldu. Yani Metafizik denilince fizik gibi mantık gibi kendine özgü sorunları ve yöntemleri olan belirli bir bilgi dalı, bir bilim anlaşılıyordu.

Bir yıla aşkın bir süre öze dokunmayan yüzeysel bazı değişimlerle bir bilgi dalına verilen ad olarak Metafizik K.Marx ve F. Engels'ten sonra Bilimsel Felsefe - de kazandı yeni anlamı belirleyen ona ögeleri toa Aristoteles'ten beri içermiştir. Yani Bilimsel Felsefenin (Marksizmin) kullandığı Metafizik kavramı anlamını bilim dalı olan Metafiziğin sorunlarında ve yönteminde ortak olan bir nitelikten çıkmıştır; çağdaş Bilimsel Felsefenin kullandığı Metafizik kavramı belirli bir tür sorunlar grubunun ve araştırma biçiminin, yani zihinsel tutumun en geniş anlamıyla bir yöntemin adıdır bir değer biçimidir; belirli bir zihinsel tutumun, sorunlara yaklaşım biçiminin, yöntemin olumsuzlanmasındır.

O halde soru şudur: Çağdaş Bilimsel Felsefenin kullandığı anlamda Metafizik kavramı içeriğini bir bilim dalı olarak eski Metafiziğin hangi öğelerinden aldı? Yani geniş anlamı ile yöntemin hangi ortak özellikleri bugün kullandığımız anlamda Metafizik kavramının içeriğini oluşturdu? Aristoteles kendinden önceki filozofların aynı sorulara verdikleri cevaplardaki uyumsuzluğun karşılığın nedenini aramakla işe başlamıştı. Eşyanın bir özelliğini bilmeye yönelmiş belirli bir sorunun bir tek doğru cevabı olmalıydı. Oysa Aristoteles görüyordu ki, tıpkı kendinden önce gelen sofistler ve septikler (kuşkucular) gibi, aynı soruna doğruluk iddiası taşıyan birbirine karşıt veya birbirini yadsıyan birden fazla çözüm getirilmişti. Gerçek olan şeyin karşıtının uyduruk, doğru bilginin karşıtının ise yanlış bilgi olması gerekirken, gerçeklik ve doğruluk iddiasını birbirini yadsıyan bütün felsefeler taşıyorlardı.

Aristoteles işte buradan işe başladı. Ona göre doğadaki sorunları çözmeye başlamadan önce bu sorunlara yaklaşımda kullanılacak en doğru zihinsel tutumu yani yöntemin saptanması gerekiyordu. Aristoteles'e göre bir bilginin doğruluğunun ya da yanlışlığının kaynağı iki yönlü idi: bilgisi elde eden, bilen bir kişi ile bilinen şeyin, bilinmesi gereken şeyin kendisi. Eğer biz bilincin nasıl bildiğini, nasıl çalıştığını ve bilinmesi gereken eşyanın içinde yer aldığı tüm varlığın temel normlarını saptayabilirsek doğru bilgi elde edebilmede gerekli olan aşamayı sağlamış oluruz.

Düşünme, bilincin bilme süreci, araştırma sürecidir. Yani düşünme de bir süreç olduğuna göre onun da kuralları ilkeleri olmalıydı. İşte bu kuralların bu ilkelerin saptanması bize doğru bilgi edinmede gerekli olanın büyük bir bölümünü verirdi. Bilincin bilme faaliyetinde dayandığı en temel ilke Aristoteles'e göre özdeşlik (çelişmezlik) ilkesi idi. Bunun anlamı şudur: düşünme olayını belirleyen ilke özdeşlik olunca biz birbiri ile çelişen şeyleri bilemezdik; bunların bilgisini elde edemezdik. Çünkü insan bilinci için bilme olayında tek bir olanak vardı, yalnızca özdeş olanların çelişmeyen şeylerin bilgisini.

Böylece çelişkilerin, karşıtıların bilgisi yasaklanıyor, daha araştırmanın başında Aristoteles tarafından saf dışı bırakılıyordu. Eğer doğada çelişkiler varsa bile benim bilincim bunları bilemezdi, çünkü dayandığı en temel ilke böyle bir şeyi yadsıyordu.

İkinci olarak Aristoteles eşya hakkındaki bilginin ancak genelin bilgisi ile doğrulanabileceğini, tek şeyler hakkındaki doğru bilgiyi onun tümel aracılığı ile çıkarabileceğini bir ilke olarak kayıyordu. Ahmet'in, Mehmet'in birgün kaçınılmaz olarak ölecekleri doğrudur. Çünkü bu bilgiyi "bütün insanlar ölümlüdür" gibi bir tümel bilgiden çıkarmışımızdır. Bundan sonra yapılacak iş bütün bilgimizi dayıyabileceğimiz o en genel doğruları bulmaktır.

Aristoteles doğru bilgi elde edebilmek için gerekli olan ikinci koşul da şöyle saptıyordu: Bilgisini elde edeceğimiz şeylerin içinde yer aldığı tüm varlığın bu temel belirleyicilerine Aristoteles kategoriler adını verdi ve birinci kategori olarak "öz"ü (substans) saptadı. Böylece varlık iki ayrı şeye bölünmüş oluyor: Bir yanda maddenin taşıyıcısı, ondan ayrı olan bir şey, diğer yanda da maddi olan bütün ötekiler.

Aristoteles varlığın gizlerini çözebilmek için gerekli olan oleti elde etmiş oluyordu. Bunun için, yöntemini geliştirdiği altı kitaplık eserine Organon "alet" adını vermişti. İlk önce düşünmenin ana ilke ve kurallarını, a- biz ancak özdeş olanı bilebiliriz karşıtıların ve çelişmenin bilgisi insan için olanaksızdır, b- tek'in bilgisi ancak tümel olanda temellendirilirse doğrulanabilir, olarak saptıyor; sonra da vardığı öz ve öz olmayan ötekiler diye ikiye ayırıyordu.

Aristoteles'in doğanın gizlerini çözerken kullandığı bu yöntem sonraki yüzyıllar içerisinde biraz geliştirildi ise de ilk biçimini bütün dehşeti ile korudu. Aristoteles'ten sonra doğayı belirleyen ana ilkenin de özdeşlik ilkesi olduğu kanıtlanmaya çalışıldı. Felsefenin baş amacı, özellikle orta çağda, karşıtıların bilgisinin olanaksızlığı ile doğada çelişki gibi görünenlerin gerçekte özdeş olduğunu kanıtlanmaya çalışılmak oldu. Yüzyıllar boyu bilginler ve filozoflar çelişkiden öcünden korkar gibi korktular. Özellikle ortaçağın büyük düşünce mimarlarından Aquino'lu Thomas (1225-1274) bu yöntemle en son biçimini verdi. Aquino'lu Thomas'a göre düşünmenin ilkeleri aynı zamanda doğanın da ilkeleri idi. Yani özdeşlik doğadaki olayları da belirleyen ana ilke oluyordu. Böylece çelişkiye ve karşıtıların bilgisine karşı örülen büyük Çin Seddi tamamlanmış oluyordu. En Tümel kavramlardan yani tanrı ya da varlık kavramlarından (hangisinin öncelik alacağı yöntem açısından önemli değildi) özdeşlik ilkesine ve mantığın diğer düşünme kurallarını kullanarak doğa üzerine doğru bilgiler elde edebildik. Felsefi bakımdan varılan bu sonuç, aristokrasiye yorıştır biçimde onur kırıcı idi. Çünkü bilincin kendiliğinden doğaya karşı köreltiliyordu. Olaya, eşyanın kendisine bakarak oradaki oluşumu belirleyen kuralları yokalayıp olayın gelişme olanakları üzerine varsayımlarda bulunmayerine belletilmiş doğma niteliğindeki bir genel kavramdan ya da yargıdan salt mantıksal çıkarımlarla olay hakkındaki bilgi elde ediliyor yani gerçeklik kavrama uydurulmaya çalışılıyordu, yani zorlanıyordu. Yalnız bununla kalınmıyor, olayın gelişmesine de bilgi açısından ipotez konuluyordu. Günümüzden bu yöntemi açıklayacak bir örnek verecek olursak: Toplumun içinde bulunduğu sosyo-ekonomik koşullardan ve sınıfsal yapısından hareket ederek mücadele taktiklerini saptanmasında gitmekten, belirli mücadele taktiklerini uygulayabilmek için toplumun sosyo-ekonomik koşullarını ve sınıfsal yapısını değiştirmek zorlamak kavramdan hareket ederek gerçeği zorlamak demektir.

Bu yöntemin özellikle ortaçağda en mükemmel biçimini olması bir rastlantı değildi. Bu olayın tarihsel nedenleri, sınıfsal kökleri vardı. Egemen sınıf, yani aristokrasi ve onun yandaş kilise bu yöntemi kutsallaştırmakla kendi ayrıcalıklı durumlarının felsefi temellendirmesini yapıyor oluyordu. Aristokrasi ve kilise karşıtıların çelişkinin olanaksız olduğunu kanıtlamakla doğadaki gelişimi yadsıyabildiklerini, kendi ayrıcalıklı durumlarını, var olan statükoyu dandurabildiklerini, egemenliklerine sonsuzluk kazandırabildiklerini sanıyorlardı. Çünkü karşıtıların ve çelişkinin doğadaki ana belirleyici güç olduğu görüşünün toplumsal bilgi açısından sonuçları, a- aristokrasinin ve kilise adamlarının halk tabakalarından olan ayrıcalıklarını, seçkin olmalarını (elit) ortadan kaldırıyor, b- egemenliklerini zaman açısından sınırlandırıyor. Aristokrasi geleceğini felsefi bilgi bakımından sonsuzlaştırmak için dört elle bu yöntemle sarılmıştı. Tıpkı kendisinden sonra gelen burjuvazi gibi. Aristokrasi burada kendi kullandığı yöntemin kurbanı idi. Bilgi açısından yarınlarmı ve seçkinliğini kurtarabilirse gerçekte de kurtarabileceğini sanıyordu.

Ankara belediye başkanı :

VEDAT DALOKAY

ŞİMDİ GÖRÜLÜYOR Kİ TÜRKİYE'DEKİ KENTLEŞME, EĞER HIZLA DEVAM EDERSE GENE POLİTİK YAPII DEĞİŞTİRECEKTİR. YANI İKTİDARI SAĞDAN ALIP, SOLA VERECEKTİR.

SOSYALİST GİRİŞİMİN OLMADIĞI HIÇ BİR ÜLKEDE, HIÇ BİR KENTTE SAĞLIKLI BİR KENTLEŞME OLAMAZ.

● Açlık grevinin, Türkiye'de belediyelerle merkezi idare (hükümet) arasındaki çelişkinin en keskin örneğini veriyor. Bu çelişkiyi nasıl açıklıyorsunuz?

Ülkemizde 1950 yılından sonra, makinenin tarıma girişi ve toprağın kutuplaşması, yani belli ellerde toplanması gibi bir çok nedenler, birdenbire kır insanlarını kentlere doğru itmeye başladı. Ve 1950'li yıllarda Türkiye'de geçekondulaşma hareketinin başlangıcı gibi görünen önemli yıl haline geliyor. Bilhassa 50 yılları yani Marshall yardımının Türkiye'ye girişi, Marshall yardımı ile gelen binlerce traktör, Marshall yardımı ile gelen binlerce yol makinesi; Türkiye'de o zamana kadar güdülen bütün politikaları birden bir tersine çeviriyor; şuursuz, bilinçsiz bir karayolu politikası ile Türkiye'de kent-kır arasında kopuk bağlar alabildiğine hızla birbirine düşümleniyor. Böylece köydeki kapalı ekonomi birden bire kente açılıyor. Ve kırdaki, demin saymış olduğum nedenlerle kentlere akmağa hazır bu insanlar süratle, alanak buluyorlar ve kentlere akıyorlar. Kentler, bu gelen işsiz kitleleri istihdam edecek, onları emek sanayi tesislerini, iş olanlarını açmış değil. Kentler, birden bire köyün bu baskını karşısında şaşkın, kendilerini toparlıyorlar. Ve kentlerde birdenbire bir sefalet kentleşmesi başlıyor. Ama 1950-54 yılları arasında kırdaki insanların kentlere gelmeleri kentlerdeki insanların sevindirdiyor; kentlere geldi, ucuz emeğe ihtiyacı olan, emeği sömürmek isteyen sınıflar için çok cazip. Fakat ucuz emek gelmeye devam ettiği sürece, bir süre sonra 54-58 arasında kent, bu kırdan gelen akımdan rahatsız olmaya başlıyor. Çünkü onları ememiyor, kullanmıyor ve bu insanlar bu sefer kentlerde işportacılık, gozete boyallığı, boyacılık gibi üretken olmayan işlerde çalışıyorlar. Köylerde işsiz olan bu insanlar; şehirde de gerçekte işsiz, şehrin sırtına asalak gibi yığılma yaşıyorlar. Ve bu insanlar ordusu, kır insanları, ilk gereksinimleri olarak kendilerine geçekondularını inşa etmeye başlıyorlar. O sırada Türkiye'nin politik yapısında da önemli gelişmeler var. 50'de yeni bir yönetim başlamış, O zamana kadarki statükocu tavır birden birer bölünmüş, liberal ekonominin bütün kuralları sınırsız bir şekilde Türkiye'de serbest bırakılmış. Bu hava içerisinde seçimden seçime koşan iktidarlar her dört yılda bir bu geçekondulu fenomeni kendi çıkarları için ustaca kullanma yolunu seçiyorlar. Bu insanları seçim sahlinde bir potansiyel olarak kullanma yöntemi seçiyorlar. Bir yasa çıkarılıyor. Bu yasaya göre geçekondulu yapıyı yasaktır. Geçekondulu yapıyı yasak almasına rağmen geçekondulu yapıyor. Bu geçekondulu yapılırken de geçekondulu suçlu duruma düşüyor. Seçim sahlinde politikacı ile geçekondulu arasında atomatikman bir anlaşma meydana geliyor: Oy politikacının, fakat politikacı çıkarımı olduğu yasayı uygulamayacak. Bu anlaşma yıllarca devam ediyor. Te 1965-68 lere kadar bir seçim mekanizması olarak sürüyor. Geçekondunun 1950'de gelişmiş ilk kuşağı köy imajını kafasında tutuyor. Köyde

sıkıntılar çekmiş bu kuşak, şehirde yol, su, elektrik bulduğu vakit kendini daha mutlu hissediyor. Fakat bunun yetişen ikinci kuşağı, gerek gelirken çok küçük çocukları gerek kentte doğmuş çocukları köy imajını yitirdikleri için; büyüdükçe kente yeni almış oldukları terbiye gereği, analarının ve babalarının bağnaz ve tutuculuklarını bünyelerinde taşımayan, daha doğrusu kentteki yaşama hınçla, öfkeyle dolu yeni bir kuşak ortaya çıkıyor. Ve bu kuşak 1973 seçimlerinde eli sandığa ulaştığı gün, o gelen ilk geçekondulu kuşağı ile oy kullanıyor. Böylece Türkiye'de birdenbire yeni bir dönem başlıyor. Yani, geçekondunun yetişen ikinci kuşağı, o sağıcı tutucu kitleleri birden birer alıp, kendi ana ve babalarını da etkileyerek, öteki tarafa, sol partilere doğru karkunç bir özlem ile koşuyor. İşte 73 seçimlerinde büyük kentlerdeki oy patlaması ve bu oyun soldaki bir partiyekayı temelinde yatan gerçek olay budur.

Şimdi görüyoruz ki Türkiye'deki kentleşme, eğer hızla devam ederse gene politik yapıyı değiştirecektir. Yani iktidarı sağdan alıp, sola verecektir. Türkiye hızla bu kentleşmenin eşliğinde gitmektedir. Kentlerde belediyelerin başlarına çok önemli sorunlar birden birer yığılıp kalıyor. Görüyoruz, belediyeler kentlerdeki vatandaşın, özellikle geçekondulu vatandaşın hiçbir sorununa cevap veremez hale geliyor. Bundan yine Türkiye'deki iktidarı elinde tutan egemen güçlerin çıkarı olduğu için bu durumda tutuluyor. Çünkü, eğer belediyeler güçlü, mali açıdan güçlü ve bağımsız hale getirilseler, kentteki bu insanlara hizmet götürme olanaklarını büyük bir güçle bulacaklar ve merkezi idareye boyun eğme veya onlardanyardıma isteme yolları onların vesayeti altında kalma gibi şeylerden süratle kurtulurlarsa, bağımsız politik kuruluşlar örneği verecekler. Halbuki egemen güçler belediyeleri seçimi kazanmanın aracı olarak görüyorlar. O zaman belediyeleri bu halde tutma, güçlükler içinde tutma, yasalarını çıkarmama, onlara çağdaş yönetimi kuraçakları yasalar getirmeme, bugünkü tutucu sağıcı iktidarı temel görüşü olarak ortadadır. Çünkü verdikleri anda diğer bir kole daha ellerinden gitmiş olacaktır. Örneğin belediyeler yosası çıkarsa bugün kent içi iktidarı eline geçirmiş sol partiler, hizmetleri belediyelerde yoksul halktan bağlatarak ortaya koyacak. Kentte belediye hizmetleri ne kadar dar bir çerçevede kalırsa kentteki arsa fiyatları o kadar artar. Kentteki çıkarıcı sınıfların çıkarları o kadar çok korunmuş olur. Bunu ne kadar çok yayarsanız, bu sefer belediyenin götürmüş olduğu bu hizmetlerden yararlanan sınıflar ne kadar çok, bu sefer oradaki o insanların, belli bir zümrenin çıkarı da o kadar çokzedelenir. Hizmetleri adil olarak dağıtın, hele en az yararlanmış sınıfa götüren bir belediye, kente bunu, mali gücü olur, bağımsızlığı da olur ve bu şekilde ortaya koyarsa, Türkiye'de sağıcı iktidarların sonu gelmiş demektir.

● Kentlerimizde valilik ve belediye başkanlığı gibi ikili bir sorumluluk mekanizması bulunmasını nasıl karşılıyorsunuz?

Bir kere metropol özellikler kazanmış milyon üstünde kentlerde bir başka yeni yönetim biçiminin oluşturulması, metropol yönetim tarzının ortaya konması zorunludur. Ama küçük merkezler, küçük yerleşmeler böyle yeni bir yönetime henüz gereksinime duymayırlirler. Ama devrimci nitelikleri kendisinde taşıyan, yeni bir yönetimi, halka yeni bir hizmet biçimini götürmek isteyen bir belediye başkanının da vali ile, yani merkezi idarenin temsilcisi ile hiç bir zaman bağdaşması sözkonusu olamaz, çünkü bugün Türkiye'de merkezi yönetim sağıcı partilerin elindedir. Basın toplantısında bir örnek verdim size; ben "akkondulu" projesi geliştirmek istiyorum, bütün fakukarahalkın sorunlarını çözmek için; sağıcı iktidarı bana Çankaya'da bir dereyi 50 milyona istimal etmem için para gönderiyor, park yapılması için. Onun altında ne gibi çıkar şeyleri olduğunu ayrıca anlatmadım size. Kimindir o dere? O dere şahıslarıdır.

Bu nedenle vali ve belediye reisinin bir kente ikili olarak sorumlu olması esasta çok sakat bir şey, hele biri sağıcı öteki solun temsilcisi ise.

● Avrupa'nın birçok ülkesinde, siyasi dönüşümlerin yerel yönetimlerde görell olarak daha hızlı olduğu gözleniyor. Bunu nasıl açıklarsınız?

Bugün kapitalist ülkelerin iki büyük sıkıntısı çözümlenmiyor. Birincisi enflasyon hastalığı, ikincisi de kapitalist ülkelerdeki yerel yönetimlerin içersine düşmüş oldukları sıkıntılar. Yerel yönetimlerde bir devrimciçekişerek çok çabuk filizleniyor ve yerel yönetimi de geçiyor. Örneğin bir ay evvel Milano halkının Milano'daki sosyalist bir başkanı bile reddedererek komünist bir başkanı iş başına getirmesi batıda yerel yönetimlerde bu devrimci zihniyetin çok canlı bir örneğini veriyor. Halbuki İtalya'da merkezi yönetim bugün hemen hemen tamamen sağıcı partilerin yönetimindedir. Bu durum kapitalist ülkelerde hakikaten ikinci bir dönem olarak başlıyor.

Halbuki sosyalist ülkeleri ele alın. Sosyalist ülkelerin hiç birisinde bir enflasyon hastalığı, bir yerel yönetim sorunu çıktığını görüyoruz mu? Halbuki bundan 15 gün önce Amerikan belediyeleri toplanarak Amerikan hükümetine karşı baş kaldırdılar. Ve çok belirgin örnekte New York belediyesinin durumu... New York belediyesi içine düştüğü çikmazlardan kurtulmuyor. Şimdi bizim ülkemizde de batı dünyasının, liberal ekonominin uzantısı olmaya devam ettiği için farkında olmadan bütün bu etkileri hissediyoruz.

Ben, Milano'da çok ilginç bir tartışmaya katıldım. Tartışma şu idi: Bir sağlıklı kent yaratılması kapitalist sistemde yani liberal ekonominin hakim olduğu ülkelerde mi daha çok anlam içindedir, yoksa sosyalist ülkelerde mi? Sonunda gerek kapitalist ülkelerin temsilcileri, gerek sosyalist ülkelerin temsilcileri oy birliği ile o sonuca vardılar ki, sosyalist girişimin olmadığı hiç bir ülkede, hiç bir kente sağlıklı bir kentleşme olamaz. Bunun temelinde yatan en büyük şey toprak rejimidir. Mülkiyet kavramıdır, yeni bir anlayışla modern bir kente girmesi, modern bir kent planlaması içersinde ele alınması gerektiği konusunda hiçbir kuşku kalmamıştır. Türkiye'deyeni toprak rejimini ortaya koymadıkça, mülkiyet anlayışında yeni çağdaş yorumları getirmedikçe, bizim Anayasa çerçevesi içersinde kentleşme konusunda hiçbir adım atılmıyacağı kanısındayım.

Anayasa'daki mülkiyet kavramı ve Anayasa'daki toprak sorununa yaklaşma kavramı çok çağdaşdır. Mecellede bile doğrusu, islam hukukunda bile, toprak mülkiyeti anlayışı daha ileridir.

● Açlık grevinin ne gibi somut sonuçlar bekliyorsunuz?

Bizim halkımız soru sormasını bilmeyen bir halk. Kendi özelemlerine dönük sorular sormuyor. Ona her şey empoze edilmiştir. Şimdi, böyle bir açlık grevi ile ben iki üç yıl bu açlık grevinin aktüalitesinin devam edeceğini ve "niçin yaptın" diye her zaman bana soracaklarını tahmin ediyorum. Ben de o zaman bu kent hakkında, belediye hakkında onları aydınlatmak istiyorum.

İkincisi belediyelerin sorunlarını canlı tutmak istiyorum. Sıkıntı içersinde olduğumuz bu dönemlerin üzerinden sünger geçilmesini istiyorum. Halbuki açlık grevi, vakta temellinde çok büyük bir zahmeti gerektirmiyor hiç bir zaman, ama haber niteliği olarak hakikaten bir güç taşıyor. Ve bana soracakları: "Bu adam açlık grevini niçin yapıyor?" Herkes bunu tartışacaktır. Kendi arasında. Konunun tartışılması bize konuyu kazandıracaktır. Bu konuyu tartışma alanına dökmek bence savagın ilk etabıdır.

İşçimin sıkıntısını, onun yanında olduğumu göstermek açısından da böyle bir şeyde kararlıyım. Bu son yıllarda açlık grevleri çok yapıldı ve yazıştırıldı. Ama bir B. Russell'in, bir N. Hikmet'in bir Binella'nın yapmış oldukları açlık grevleri doğrusu bütün gücünü hala taşıyor ve anlamlı. Şimdi benim açlık grevim dediğim gibi konuyu hep canlı tutmak açısından bir anlam taşıyor. Çünkü bu açlık grevini yapan kişi herhangibi bir kişi değildir. Türkiye Cumhuriyeti'nin Anayasa'da yazılı şehrinin belediye başkanının grevidir.